REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birouri de anunciurĭ:
În Viena: M. Dukes Nachf. Nax. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelika Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. În Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminecă 22)

„GAZETA“ iese în fĭăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă 2 fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 119.—Anul LXIII. Brașov, Duminecă 28 Maiŭ (10 Iunie). 1900.

Din causa sfintelor sĕrbătorĭ ale Rosaliilor, diarul nu va apărè până Marțĭ séra.

Spiritul și geniul bun.

Românul are o fire veselă. Deși pe fața lui este adese-orĭ întipărită umbra suferințelor sale de vécurĭ, totușĭ ochii lui sunt plinĭ de viață și surîsul lui nu este nicĭ-odată surîsul omului desnădĕjduit.

Acéstă fire a sa, ce se bucură atât de mult de viață, contribue mai mult chiar decât respectul sĕu către cele sfinte, ca Românul sĕ-șĭ serbeze praznicele marĭ cu voiă bună și cu inimă veselă, care îșĭ uită un moment de tóte nĕcasurile ḑilei și se avêntă în regiunile frumóse ale speranței și ale visurilor luate din isvorul poesiei nesecate a poporului.

Așa vor serba Românii noștri și Rosaliile acestea cu inimă veselă și cu încredere în viitor, deși pățaniile unui șir lung de anĭ i-au făcut sĕ vadă și sĕ cunóscă cu întristare, că și acum, la încheierea vécului, care se laudă a fi adus numai lumină și libertate popórelor, a vécului, care a rupt lanțurile iobăgiei; a vécului, în care țĕranul nu numai, că nu mai este legat de glie, dér póte chiar sĕ se strămute cu trenul și cu vaporul dintr'un colț al lumei într'altul: și acum, ḑicem, țĕranul nostru e condamnat sĕ cânte: că „anul trece, altul vine, și el tot nu mai dă de bine“.

Și încă de-ar fi vorba numai de bine! Dér am ajuns sĕ simțim și sĕ ne convingem, că mergem tot din rĕu în mai rĕu.

Cu tóte astea Românul nu-șĭ pierde cumpătul firei sale vesele, răbdurie și mult încredĕtóre în ursita sa. Până ce mai póte rĕsufla și până ce-i mai licăresce o radă de speranță, că dór' se va milostivi cerul și va aduce și ḑile mai bune, el e înclinat a lua lucrurile tot din partea lor mai bună.

In acéstă însușire a Românului e ascunsă multă putere de viață, care-l face sĕ trécă ușor peste asupririle și nĕcazurile ḑilei și sĕ pótă răbda ceea-ce nu rabdă Ungurul, nu Slavul și nicĭ chiar Șvabul.

Dér nu e lumină fără umbră. Astfel și acéstă însușire, ce măresce mult puterea de viață a Românului, îșĭ are partea sa cea rea. Luând tóte mai ușor, desfășurând o răbdare prea mare față cu pacostele și nedreptățile, ce trebue sĕ le sufere dela contrarii sĕi, ținênd prea mult la viață, până ce mai are o cójă de mălaiu în traistă, Românul nostru asuprit nu póte desfășura acea hotărîre în lupta pentru bunăstarea și esistența lui, de care are așa mare lipsă pentru ca sĕ nu fiă tot cel bătut, îngenunchiat și învins, ci sĕ pótă isbuti și el a face sĕ fiă respectat în dreptul sĕu.

Multe ar fi de ḑis despre aceste părțĭ umbróse în viața poporului. Ele sunt fără îndoială o urmare și a iobăgiei seculare.

Până când însĕ poporul nostru sĕ rĕmână în obiceiul firei sale înfluințate de vécurile de servitute? Până când răbdarea lui netĕrmurită sĕ-l țină ferecat într'o stare visătóre, dér de fapt neîngrijitóre și nepăsătóre față cu marile cerințe ale vieții și desvoltării sale naționale, ale progresului și bunăstărei sale?

Aicĭ trebue sĕ ne oprim, căcĭ — stând pe pragul vécului al douĕ-ḑecilea — nu putem rĕspunde fără sĕ ne lămurim despre aceea, cum îșĭ sciu împlini chiemarea lor fiĭ poporului cei cu carte, cei crescuțĭ și luminațĭ pe la școlele din țéră și din străinătate pentru ca sĕ pótă da poporului pildă și sfat bun și sĕ-l scótă cu tărie și energiă din învălmășéla și ameţéla deprinderilor vécurilor rușinóse?

* * *

Uitați-vĕ împrejur, cercetațĭ și vĕ convingețĭ, cum stă aḑĭ înșirată óstea luptătorilor pentru libertatea, drepturile și bunăstarea poporului român! Cercetațĭ și privițĭ la conducĕtorii ei de tóte gradele, décă sunt toțĭ la postul lor, ce fac, cum lucréză și cum se înțeleg? Căutațĭ și după steag, unde este, décă mai fâlfăe așa ca sĕ-l vadă toțĭ oștenii și sĕ se pótă grupa în jurul lui?

Atuncĭ vețĭ vedé și vețĭ înțelege, décă acestui brav popor, care cu tóte suferințele sale nesfîrșite, de când a fost împlântat aicĭ între Tisa și Carpațĭ, tot mai scie sĕ boréscă cu putere, frumos și dela inimă, de te face sĕ credĭ, că nu este el urmașul țĕranului osândit în „Aprobate și Compilate“, de a nu se pute îmbrăca nicĭ cu o cămașă din pânză mai bună, țesută și cusută tot de țĕranca română, cu drept orĭ nu, 'i-se mai face imputare că ar fi prea răbduriu și prea nepăsător de sórtea lui.

Din tabĕra dușmană sosesc tocmai acuma faimele cele mai ticălóse, că din óstea nóstră s'ar fi pregătind a se rupe cete de cete și a trece în tabĕra lor, dând mâna cu căpitanii lor și părăsind stégul, în jurul căruia până acuma cu toții au luptat.

S'ar bucura, firesce, inimicii și ar scóte o chiuitură, ce s'ar auḑi și 'n vêrful Bucegiului, décă s'ar petrece ceea-ce se svonesce și décă luptătorii pentru drepturile națiunii române s'ar risipi ca făina orbului, rătăcind care încotrău, fără a mai sci ce-i de capul lui.

Speranța acéstă a dușmanilor însĕ nu se va împlini — nu se póte împlini, căcĭ orĭ cât de marĭ ar fi scăderile, ce le-a moștenit dela timpurile vitrege țĕrănimea nóstră și orĭ cât de marĭ ar fi slăbiciunile, de carĭ sufere pătura conducĕtóre, Românii cei cu carte, este ceva ce veghéză de sus asupra destinului nostru. Este ceva ce ne pĕtrunde și ne însuflețesce în momentele cele marĭ și grave: spiritul falnicului viitor, în care credem, geniul bun al națiunei române!

Revista politică.

Cercurile politice din monarchia austro-ungară sunt viu preocupate de cele-ce se petrec aḑĭ în **Austria**. In 6 Iunie n. a fost deschis *„Reichsrath“*-ul austriac și deja în prima ședință a eșit la ivélă mai mult ca orĭ-și-când, marea încurcătură și situațiunea estrem de critică în care se află nu numai parlamentarismul, dér și constituția austriacă. Cu prilejul redeschiderei „Reichsrath“-ului, ministru-președinte *Koerber* a făcut ultima încercare de a potoli patimele și luptele naționale. A desfășurat în vii colorĭ starea, în care se află imperiul, și a ḑis, că a bătut *óra din urmă*, în care mai speréză, că partidele din cámeră se vor reculege. „Décă speranța acésta nu se va împlini — ḑise Koerber — atuncĭ se ivesce necesitatea, de a scóte statul din cérta de limbă stricăciósă și a-i libera terenul pentru munca economică dorită de poporațiune“. Apelul ministrului-președinte n'a îmuiat însĕ pe Cehĭ. Îndată după vorbirea lui Koerber, s'a ridicat vorbitorul Cehilor Dr. Herold și a declarat, că Cehii nu vor urma apelului, fiind-că ei nu consideră stările de față ca stărĭ de ordine și de lege, până când nu se va îndrepta ceea ce s'a pĕcătuit în contra lor în Octomvre anul trecut, când adecă ordonanțele de limbă au fost scóse din vigóre.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Povestea viorelei.

Departe..., peste mărĭ și peste țĕrĭ, în mijlocul unui nesfîrșit încunjur de pădurĭ, era o dumbrăvióră frumósă, împodobită cu tot felul de florĭ. Nu călcase încă picior pământean prin acest raiŭ al singurătății, unde păserelele se simțiau la largul lor și fluturașii se desfĕtau fericițĭ sub ochii bine-voitorĭ ai primă-verii. O liniște dulce plutea de-asupra tuturor și peste tot stăpânia surîsul păcii și al mulțumirii. La drépta, într'un colț al dumbrăviórei, aiura murmurul unei vâlcele, liniștit și visător, ca o melodiă sfântă într'un vis de fericire.

Într'o diminéță stetea lungită pe malul apei o fată mai frumósă decât zîmbetul aurorii. In pĕrul ei auriu, resfirat pe umerĭ, străluceau stropii de rouă ca nisce bobițe de argint. Fruntea îi era încununată de raze și pierdută privea în unde cu niscĭ ochĭ marĭ, albaștri și mai seninĭ decât seninul sincerității. Un murmur de șiopte se porni printre florile, carĭ se deșteptau, când o vĕḑură, și undele vâlcelii îșĭ uitară de cale și steteau robite de ochii acestei frumusețĭ căḑută din cer. Dér n'avură parte sĕ se bucure mult de bunĕtatea ochilor ei, căcĭ pribegilor li e scris sĕ mérgă, vecĭnic sĕ mérgă și ele pribege erau sĕrmanele. Pe urma lor veniau alte valurĭ, admirau și treceau mai departe împinse de cele, carĭ veniau curióse și nerăbdătóre.

„Luați-mĕ cu voi frumóse călĕtóre — ḑise ea undelor neastĕmpĕrate — în mijlocul veseliei vóstre póte mi-așĭ uita de mine și de dorul, care mĕ arde“. Ér undele 'i rĕspunseră:

„Tu n'ai voiă sĕ doresci nimic pentru tine, ci numai sĕ înseninezĭ dorințele altora. Vecĭnic vei trăi ca sĕ mângăi lumea și cu privirea ta ceréscă sĕ veghezĭ de-asupra sufletelor nenorocite; asta ți-e chemarea. Noi mergem spre mórte, dér până la mórte trăim și asta-i fericirea nóstră. Nu mai dori sĕ viĭ cu noi, o ferice trecĕtóre..., gândesce-te, că sunt în lume o mulțime de rĕtăcițĭ în întunerec, carĭ aștĕptă sĕ le luminedĭ cărarea; șĭ-apoi ce fericire mai mare póte fi, decât de-a trăi pentru fericirea altora“.

La cuvintele acestea lacrimile, carĭ erau mai... mai sĕ-i cadă din ochĭ, îi încremeniră. Se sculă de pe iarbă și o lumină albastră se făcù în juru-i. Pe când mergea abătută printre florile, carĭ o priveau sfióse, un trandafir — pe semne împuternicit de celelalte florĭ — o întrebà cine e și de unde vine?

„M'a adus zefirul dimineții, rĕspunse ea, și când m'a lăsat aicĭ 'mĭ-a ḑis: „tu eștĭ fiica visului“ și s'a dus.

Pĕtruns de sfințenia glasului și fermecat de frumusețea ei trandafirul 'i se închină cu smerenia și tóte florile se închinară și din tóte părțile se ridică un murmur prelung, din care tot mai mult se limpeḑiau vorbele: „tu sĕ fi stăpâna nóstră, tu sĕ fi regina nóstră . . . .“.

Într'o ḑi regina dumbrăviorii, frumósa fiică a visului, se plimba pe marginea pădurii; era tristă și dusă pe gândurĭ. In sufletul ei o luptă-ne'nțelésă șĭ-o tulbura un dor nepriceput. De témă sĕ n'o vadă florile îșĭ înneca plânsul în piept; n'ar fi vrut sĕ le facă sĕ sufere pentru dênsa. Șĭ-apoi ea singură nu scia ce voesce...

Când îșĭ ridică ochii umeḑĭ în sus, zări în umbra copacilor, nu departe de ea, un îngeraș, care stetea pe o ramură plecată aprópe la pĕment și-i făcea semn sĕ se apropie. La început se temea sĕ între în sînul pădurii, dér îngerașul o chiema mereu și era cu mult prea drăgălaș ca sĕ nu-l asculte. Șĭ-apoi îi era așa de dor, ca sĕ stea de vorbă cu cine-va....

Privindu-l cu drag intră în pădure și merse... merse, fără sĕ bage de sémă, că șiretul de înger se tot depărtéză.

După-ce ajunse într'un loc lipsit de copacĭ și mai luminat îngerul se opri și ea îl ajunse.

„Ce bine 'mĭ pare, că m'ai chiemat, ḑise ea, nu scĭĭ ce dor mĭ-a fost sĕ stau de vorbă cu cine-va“.

„Și mie — rĕspunse îngerul cu o voce de jumĕtate —; te-am vĕḑut așa de singură și sătul de singură-

După acest ultimat al lui Koerber și după rĕspunsul Cehilor, a urmat a doua ḑi ceva și mai remarcabil. S'au întrunit conducĕtorii partidelor, carĭ formau până acum majoritatea în parlament. La conferența acésta au luat parte și Cehii. Nicĭ aicĭ însĕ nu s'a putut ajunge la nicĭ un resultat. Propunerea Polonilor de a-se declara, că majoritatea nu mai esistă, a fost respinsă. Dér cei din partida poporală catolică au rupt'o cu aliații lor, au declarat, că ies din legăturile alianței partidelor din drépta. Slavii de sud însĕ nu vor sĕ părăséscă pe Cehĭ și au stat înainte cu o propunere mijlocitóre, care sĕ facă posibilă votarea budgetului provisoric.

Ce va mai urma, scie Dumneḑeu. Se vor mai face încercărĭ de împăcare, dér nu e nicĭ o speranță, ca ele sĕ aibă vr'un resultat. Pe cum stau lucrurile aḑĭ, încurcătura și disordinea au ajuns la culme. Se vorbesce chiar despre întroducerea absolutismului. Incât privesce pe Cehĭ, ei mărturisesc pe față, că nu se prea tem de absolutism și nu le pasă de nimicirea „Reichsrath"-ului. Sunt decișĭ însĕ a duce lupta în potriva legilor de limbă cu care vré sĕ-i fericéscă Koerber și îndată-ce amenințările acestuia se vor realisa, ei vor pune în scenă un adevĕrat rĕsboiŭ intern.

*

Ḑilele acestea a isbucnit un mic **rĕsboiŭ vamal** între *Turcia*, *România*, *Bulgaria*, *Grecia*, *Serbia*, *Muntenegru și Persia*. Guvernul turcesc a hotărît sĕ pună suprataxe vamale pe produsele acestor țĕrĭ, fapt, care a dat ansă la schimbare de note diplomatice. Ètă în ce constă acest incident, încât privesce *România*. Acum trei lunĭ a espirat tratatul de comerciŭ româno-turc și guvernul României s'a arătat dispus sĕ începă negocierĭ pentru încheierea unui nou tractat. Guvernul turcesc însĕ n'a voit sĕ prelungéscă tractatul cu România, decât pe termin de trei lunĭ, pe când guvernul român nu consimția decât la o prelungire de cel puțin șése lunĭ. Au trecut de atuncĭ trei lunĭ, așa că în orĭ-ce cas România s'ar fi aflat aḑĭ în aceeașĭ situațiune și décă ar fi avut prelungirea tractatului. Faptul, că guvernul turcesc voesce sĕ pună supra-taxe asupra produselor tuturor țĕrilor, a dat prilej la representațiunĭ din partea ambasadorilor marilor puterĭ, carĭ au susținut, că ele, avênd capitulațiunĭ cu Turcia, tariful vamal se află în acele capitulațiunĭ. Din causa acésta guvernul turcesc a hotărît sĕ pună supra-taxe numai pe produsele țĕrilor balcanice și ale Persiei.

Guvernul otoman a mărit taxele vamale puse pe provenientele române dela 8% la 12% până la 42%. Cu deosebire făinuirile române au fost greu lovite, punêndu-se prin noul tarif 22 lei pe suta de chilograme făină. Guvernul român a intervenit pe lângă guvernul turcesc mai întâiŭ în mod amical, ca sĕ revină la taxele de mai nainte. Pórta însĕ n'a voit. Atuncĭ guvernul român a protestat și a cerut în basa art. 50 dela Berlin pentru produsele române beneficiul drepturilor, pe carĭ le dau capitulațiunile, ca și marilor puterĭ. Asemenĭ remonstrațiunĭ au făcut și representanții Bulgariei, Serbiei etc. Din acest punct de vedere urméză acum negociările între guvernul român și Pórtă. Intr'aceea morarii românĭ din Brăila, Galațĭ, Focșanĭ, Botoșanĭ și alte orașe române, stărue pe lângă guvernul român sĕ facă tot posibilul a-se reduce taxele vamale pe făinurile, ce trec în Turcia, căcĭ décă nu, comerciul lor se va ruina. Se spera, că totușĭ guvernul român va cădé la învoială cu guvernul turcesc asupra taxelor; acum însĕ se telegrafézá din Constantinopol, că guvernul turcesc cu tóte observațiunile făcute de representanții statelor balcanice, stărue în aplicarea taxelor vamale sporite.

*

In revista numĕrului trecut de Duminecă am arătat, cum **un mare pericul** s'a ivit în **China** în urma rĕscólei *Boxerilor* împotriva a tot ce este strĕin în imperiul chines, care numĕră la *400 milióne* de locuitorĭ. Rĕscóla Boxerilor, carĭ formézá o sectă puternică, ce nutresce o mare ură în contra strĕinilor, nu că s'a mai potolit, dér a luat proporțiunĭ înspăimântătóre. Boxerii au distrus liniile ferate, au ucis și măcelărit mulțime de creștinĭ, mai ales catolicĭ, și amenință sĕ pună în fiacărĭ întreg cuprinsul imperiului chines. Guvernul chines nu póte birui cu ei, séu nu vré sĕ li-se opună. Se ḑice chiar, că împĕrătésa vĕduvă, care guvernézá în locul nepotului sĕu detronat, e pe partea Boxerilor în ascuns, deși pe față a dat un edict, în care îșĭ esprimă supĕrarea contra armatei împĕrătescĭ, pentru-că n'a sciut sĕ supună pe Boxerĭ.

Scirile din urmă sosite din China presentă situațiunea ca fiind estraordinar de primejdiósă. O telegramă din *Tien-Cin* spune, că între Boxerĭ și creștinii catolicĭ a fost o ciocnire la *Tunglu* și că trei Boxerĭ au fost omorîțĭ, ér nouĕ din ei prinșĭ. Un tren, care a plecat la 6 Iunie cu tunurĭ și soldațĭ din Tien-Cin, voind sĕ se reîntórcă n'a putut străbate decât până la *Langfangon*. Pe o întindere de 40 chilometri tóte haltele dela calea ferată și tóte satele de-alungul ei erau în flacărĭ. Stîlpii firului telegrafic erau doborîțĭ. De Lunĭ începênd s'a întrerupt comunicația trenului între Tien-Cin și Peking. Boxerii au inundat întreg ținutul. Pretutindenĭ ei au ridicat table cu inscripțiunĭ: „*mórte strĕinilor*". Boxerii au afișat placate în carĭ vestesc amenințător, că pe ḑiua de aḑĭ Sâmbătă, *vor omorî pe toțĭ strĕinii*. In *Peking* și *Tiencin* domnesce o panică de nedescris. Europenii fug în massă la *Taku*, unde se află corăbiile de rĕsboiŭ ale marilor puterĭ.

*

In fața acestei stărĭ grave, **puterile europene** și America au trimis soldațĭ și tunurĭ la Peking, ca sĕ apere pe supușii lor împotriva vandalismului Boxerilor. Prin representanții lor din Peking, puterile au adresat un ultimat guvernului chines declarând, că vor ocupa Pekingul, décă în timp determinat nu va sugruma rĕscóla Boxerilor. Sunt aḑĭ în Peking peste 500 de soldațĭ strĕinĭ cu 8—10 tunurĭ și se sperézá, că cu ajutorul acestora va puté fi apĕrat orașul de năvala Boxerilor.

*

Nu însĕ într'asta stă de-ocamdată însemnătatea cea mare, ce o au evenimentele din China. Alt-ceva este, ce îngrijesce puterile, și mai ales pe Anglia, care ișĭ are în China interesele cele mai marĭ. Toțĭ din tóte părțile privesc cu ochĭ rĕi la purtarea Rusiei. **Rusia** are în *Port-Arthur* o mare putere armată. Ea a și oferit guvernului chinez trupele sale pentru sugrumarea rĕscólei, acesta însĕ a rĕspuns, că are destule trupe pentru a pune capĕt mișcării Boxerilor. Părerea generală este, că Rusia vré sĕ ocupe cu trupele ei Pekingul și sĕ-șĭ căștige influință hotărîtóre asupra desfășurării evenimentelor viitóre. Pregătirile Rusiei au produs la Londra seriόse îngrijirĭ și gazetele englese se ridică contra Rusiei și o fac deja de pe acum rĕspunḑĕtóre pentru sdruncinarea păcii în China. Cu tóte amenințările Angliei, Rusia îșĭ merge calea ei înainte fără a ținé sémă de supĕrările englezescĭ.

Póte că Burii sĕ aibă un folos din celea ce se petrec aḑĭ în China și nu e de loc cu neputință, ca aḑĭ mâne sĕ vedem pe Rusia și Anglia luându-se de cap. N'ar strica, într'adevĕr, puțină răfuială.

*

Sĕptĕmâna acésta a fost tristă și durerósă pentru nenorociții Burĭ. După ocuparea *Johannesburgului*, la 5 Iunie n. **Englesii** au întrat și **în Pretoria**. Ocuparea Pretoriei n'a mers tocmai așa de ușor, ca trecerea peste Vaal. S'a dat o luptă crâncenă între inimicĭ și după-ce Englesii erau în majoritate covîrșitóre, Burii au părăsit câmpul de bătaiă și s'au retras spre munțĭ. Inainte de-a întra Englesii în oraș, comandantul bur *Botha* a cerut un armistițiu, dér Roberts l'a refusat. *Botha* vĕḑênd, că nu mai e nicĭ o speranță de-a scăpa orașul, a trimis vorbă comandantului engles, că renunță la apĕrare în credința, că femeile, copiiĭ și averea locuitorilor vor fi scutite.

Prin ocuparea Pretoriei, rĕsboiul nu s'a sfîrșit totușĭ. Atât *Krüger*, cât și *Botha* au dat de scire, că Burii vor continua lupta și mai departe. Mult îi încurajază la acésta pășirea Africanderilor, carĭ au o mare influință în Natal și în colonia Cap. **Africanderii** au ținut ḑilele trecute un congres, în care au protestat viu contra desființării republicelor bure și a anectării lor la imperiul engles. Decisiunea Africanderilor a produs și în Anglia mare surprindere, de-óre-ce ea însémnă, că décă Africanderii vor prinde armele pentru a lupta pe viitor în favórea republicelor subjugate, Anglia va avé-o de furcă cu ei în Africa de miaḑă-ḑi. La asta se mai adauge periculul din China, care póte se convingă pe Englesĭ cât de nesocotită a fost politica lor în Transvaal, unde trebue sĕ șĭ țină acum flórea armatei și astfel sĕ lase Rusiei mână liberă în Asia rĕsăritenă.

---

tatea vieții mele te-am chiămat sĕ mai stăm de vorbă".

„Cum, nicĭ tu n'ai pe nimenĭ, și tu eștĭ strein și fără părințĭ ca mine?"

Hm! mĭ-e dor câte-odată de ei și plâng și-mĭ trece și iar mĕ fac vesel ca acuma...".

Un plâns înăbușit o înecă și-șĭ îngropă fața în palme, ér ângerul se uită la ea riḑênd... șĭ-apoi îi șoptì ceva la urechiă și dispărù. Ea tresărì la șiopta lui și îngrozită îșĭ descoperì fața, dér care nu-i fù mirarea, când în locul ângerului vĕḑù înaintea ei un tînĕr frumos, dér palid și trist ca amurgul unei tómne.

„Ce te uițĭ așa mirată la mine?" o întrebà el cu un glas plin de duioșiă și de blândețe.

„O, mĭ-e frică...", ḑise ea tremurând și-'șĭ trecù mâna peste frunte, ca și când ar fi vrut sĕ gonéscă nisce amintirĭ ne 'nțelese, carĭ o nelinisciau. Apoi rĕmase nemișcată... gânditóre și cu o voce întreruptă: „nu l'ai vĕḑut?"

„Pe cine?"

„Pe copilul amăgirii...".

„De sigur ai fost prada unui vis — adause tînĕrul cu un zîmbet, ce sĕmĕna cu un asfințit de sóre — dér... ètă, că se însereză, întórce-te la casa ta, sĕ nu te apuce nóptea prin pustietatea asta".

Desmeticită se uità în jurul ei și se cutremurà de spaimă, vĕḑêndu-se înconjurată de locurĭ necunoscute șĭ-apoi rugătóre se întórse spre tînĕrul, care se pregătia sĕ plece.

„Nu sciu pe unde sĕ mĕ întorc, mĭ-e frică..., o, nu pleca frumosule tînĕr... nu pleca... ia-mĕ cu tine, du-mĕ unde vrei, numai scóte-mĕ din întunecimea asta, care simt, că mĕ 'nebunesce".

Îi curgeau șiróie de lacrimĭ pe față, când cu brațele întinse făcù câțĭ-va pașĭ spre el. Tînĕrul însĕ depărtându-se o oprì ḑicêndu-i:

„Nu te-atinge de mine; sunt fermecat!"...

Înlemnită rĕmase locului și cu ochiĭ încărcațĭ de lacrimĭ îl petrecù până ce se pierdù în umbra copacilor. Ar fi vrut sĕ alerge după el, dér privirea ce i-o aruncase el în urmă o pironise. Nu înțelegea nimic, pămêntul 'i se părea, că se clătina sub picióre și întunerecul începù s'o învĕlue tot mai mult în haina-i posomorîtă.

„Cine eștĭ tu cu inima de pétră?, strigà ea spre locul unde se pierduse tînĕrul cel palid și din sufletul pădurii rĕsunară monoton cuvintele:

„Singurătatea-i mama mea și dorul îmĭ e tată..." și vĕzduhul repetà aceste vorbe tot mai încet... tot mai încet, până se pierdură într'un freamăt lung și liniștit de funḑe.

. . . .

Se 'noptase. Ceriul era senin și plin de stele, ér luna privia visătóre peste ele ca un cioban, ce-șĭ păḑesce turma.

Frumósa rĕtăcită nu mai putea sĕ plângă; frica și suferința îi întunecau sufletul. Privia în tóte părțile, dér nu-șĭ găsia cărare și chiar décă șĭ-ar fi găsit se simția prea slabă, ca sĕ pótă merge. Cu tot dorul ce-o cuprinsese de dumbrăvióra și de florile ei fù nevoită sĕ stea locului. Obosită se lungì pe iérbă și când sĕ adórmă dĕdù cu mâna peste un buchet de floricele.

Se uită la ele, și la lumina lunii, le recunoscù; le vĕḑuse la pieptul tînĕrului de-adineaurĭ. De sigur îi căḑuse fără sĕ scie. Se simția mai ușurată și sărutându-le cu patimă par'că nu mai era singură; par'că-i străluceau în față ochii lui frumoșĭ și gânditorĭ. Veselă îșĭ puse buchetul în sîn, aprópe de inima ei și lungită pe covorul de iérbă cu ochiĭ pierduțĭ în ochiĭ ce-i luceau de-asupra ca douĕ stele binefăcĕtóre începù sĕ se 'nchine. La mijlocul rugăciunei tresărì de-odată; un fior nepriceput îi străbătuse inima șĭ-o cuprinse un dor nebun după ochiĭ melancolicului copil al singurătății. Buchetul de florĭ o ardea pe inimă și uitându-șĭ de dumbrăvióra cu florile ei, și chiar de ea însa-șĭ o luà aiurită pe urma tînĕrului, care o fermecase cu buchetul, ce 'i căḑuse din nebăgare de sémă dela piept. Tótă ființa ei părea, că se topesce în dorul de a-l găsì și de-a 'i se închina. Se simția ușóră și pămêntul de-ar fi fost de ḑece-orĭ mai mare tot nu s'ar fi simțit descuragiată, că odată... odată, ocolindu-l de ḑece-orĭ chiar, are sĕ găséscă pe acela, care-a devenit într'o clipă speranța, credința și viéța ei. Iubirea adevĕrată e mai puternică, decât

Polonii pentru limba lor.

Se scie, că *regatul polon* a fost sfâşiat în trei părţi: o parte a luat'o Germania, alta Rusia şi érăşi alta Austria. De anĭ de ḑile Polonii din Germania se plâng, că sunt persecutaţĭ pe tóte cărările, că limba lor e prigonită şi scósă din şcóle şi că Germanii nisuesc a-i germanisa fără cruţare.

Periculul germanisării lor a alarmat chiar şi pe femei. Ele au ţinut nu de mult o adunare, cu scop de-a protesta *contra germanisării cu sila a Polonilor*. La adunarea acésta au luat parte multe mii de femei din tóte provinciile supuse. Damele din aristocraţia înaltă, ca şi femeile ţĕrance au pus umĕr la umĕr, s'au unit în suflet şi simţirĭ pentru a sări în apĕrarea limbei şi naţionalităţii primejduite, şi ca sĕ dea esemplu viu de sentimentele şi dorul fierbinte, ce le nutresce, s'au înfăţişat tóte la adunare în frumosul costum naţional polon.

Insufleţitóre vorbirĭ s'au ţinut. *O ţĕrancă bĕtrână*, luând cuvêntul, a ḑis între altele, că pe timpul când limbei polone i-se lăsase locul cuvenit în şcóle, băeţii polonĭ învĕţau bucuros şi limba germană. Aḑĭ însĕ, când limba lor maternă este isgonită din şcóle şi sunt siliţĭ a învĕţa numai într'o limbă strĕină, ei nu învaţă *nicĭ nemţesce, nicĭ polonesce*, şi de aicĭ vine, că Polonii din Germania *dau îndĕrĕt în cultură.*

Adunarea a hotărît c'un glas şi cu mare însufleţire, sĕ adreseze dietei prusiene următorul proiect de conclus:

Instrucţiunea în religiune sĕ se facă în limba polonă, ér nu numai nemţesce ca până acum;

Naţionalitatea copiilor sĕ o hotăréscă părinţii, ér nu învĕţătorii;

Sĕ se introducă propunerea facultativă a limbei polone în tóte şcólele superióre de fete; şi în fine

Sĕ se desfiinţeze ordinul guvernului, care opresce instrucţiunea gratuită a limbei polone.

Ĕtă într'adevĕr nisce femei brave, carĭ sar în apĕrarea limbei şi naţionalităţii lor. Esemplul lor póte servi de învĕţătură şi pentru femeile altor popóre subjugate, căcĭ femeia, ca mamă şi ca crescĕtóre a tinerelor generaţiunĭ, are un rol mare dat de Dumneḑeu, pe care a şi-l împlini cu scumpĕtate este nu numai o onóre, ci şi o sfântă datoriă naţională.

Organisarea reformaţilor ardelenĭ.

In Cluşiŭ s'au adunat alaltăerĭ membri din cler şi mirenĭ ai bisericei reformate din Ardeal, în frunte cu superitendentul reformat. S'au adunat cu scop de a pune basele unui organisărĭ a reformaţilor, séŭ cu alte cuvinte a forma o alianţă pentru apĕrarea intereselor curat protestante şi pentru a da un mai mare avênt afacerilor bisericescĭ şi şcolare.

Momentul principal al adunării a fost vorbirea baronului Desid. *Banffy*, curator suprem. El arĕtă mai întâiŭ scopul adunării: lăţirea cunoscinţelor bisericescĭ; scutirea şi ocrotirea conscienţei reformate; promovarea mai intensivă a vieţei bisericescĭ şi unirea tuturor reformaţilor pentru deslegarea problemelor, ce le stau înainte. In ajungerea acestui scop s'a pregătit şi un proiect de statut.

Banffy a mai ḑis, că în timpul din urmă s'a produs o reacţiune, care prinde rădĕcinĭ în teren *nemaghiar*, reacţiune de caracter *naţional strĕin*, contra căreia reformaţii trebue sĕ lupte din tóte puterile, fiind-că efectul ei nimicitor se arată deja. Nu vor lupta însĕ reformaţii cu arma, nicĭ mişcarea lor nu are caracter de partid, ci se vor uni pe teren curat social-bisericesc, pentru-ca sĕ propage învĕţăturile evangeliei reformate.

Proiectul de statut, despre care a vorbit Banffy, a fost primit cu unanimitate, Unul din membri a propus, ca şi femei sĕ pótă fi membri ai „alianţei“, dér propunerea fù respinsă.

După acésta s'a ales biroul şi a fost proclamat ca preşedinte groful Geza *Kuun* şi cu acésta prima şedinţă a adunării s'a sfîrşit. S'au adunat apoi cu mic cu mare la un banchet. Br. *Banffy*, sufletul acestei mişcărĭ, a ţinut un toast pentru monarch şi a produs sensaţiă o vorbă, ce a scăpat'o din gură, ḑicênd: „Pentru acum noi protestanţii putem sĕ ne întrunim încă liber“ Ca şi când ar fi voit sĕ ḑică: „Cine scie, décă pe viitor va mai fi aşa?“ Póte anume a ḑis Banffy vorbele acestea, ca sĕ împinteneze pe reformaţii lui la lupta confesională, care bântue aḑĭ în Ungaria. A mai bătut la ochĭ, că toastându-se pentru superintendentul Bartok, o voce din mulţime a strigat: „Trăéscă Bartok, *episcopul Ardealului!*“ Furtună de aplause demonstrative însoţiră cuvintele „episcopul Ardealului“, vrênd sĕ fiă de bună sémă o manifestaţiă contra episcopului rom. cat. din Alba-Iulia, care, cum scim, îşĭ luase şi el numirea de „episcop al Ardealului“.

Din tot ceea-ce s'a vorbit şi s'a petrecut cu ocasiunea acelei adunărĭ, se vede spiritul rĕsboinic reformat contra catolicilor ardelenĭ. Astfel e fórte posibil, ca de aicĭ sĕ se nască încă o mare luptă confesională — căcĭ lui Banffy şi olicei lui astea îi plac.

SCIRILE ḐILEI.

— 27 Maiŭ v.

Regele la „Moşĭ“. Joi după amiadĭ o lume enormă în têrgul Moşilor. Bucurescenii au profitat de vremea frumósă pentru a visita Moşii. Familia regală, conform obiceiului, a visitat şi anul acesta têrgul Moşilor. Au sosit întâiŭ principele Ferdinand şi principesa Maria cu micul principe Carol. La ora 6 a sosit şi Regele. Suveranul şi principii moştenitorĭ au stat mai mult de un ceas în pavilionul improvisat din centrul bîlciului. Majestatea Sa, principele şi principesa, au reţinut un mare numĕr de obiecte din esposiţiă. Micul principe Carol a fost obiectul unor fórte vii simpatii. A primit cu plăcere tóte jucăriile tradiţionale ale Moşilor; o tobă, o hîrîitóre un puşcociŭ, soldaţĭ, un fluer-ulcioraş în care turnându-i-se apă a început sĕ fluere ca o privighitóre. Regele a visitat cu deamĕruntul pavilionul, esprimându-şĭ mulţumirea pentru frumósele obiecte espuse, care dovedesc progresele industriei populare. După o oră şi un sfert de şedere în pavilion, suveranul şi principii moştenitorĭ şĭ-au esprimat dorinţa sĕ străbată têrgul pe jos. Mulţimea, profund respectuósă, făcea loc familiei regale. Majestatea Sa şi Alteţele lor Regele s'au oprit la baracă, unde se vindeau jucării. Suveranul a cumpĕrat de aci pentru micul principe Carol un pistol de plumb, pe care l'a plătit cu 20 de lei. La toţĭ sĕracii, carĭ i-au eşit în cale, Majestatea Sa a împărţit darurĭ prin d. colonel Georgescu, adjutantul de serviciŭ.

Familia regală după o jumĕtate de oră de preumblare prin bâlciŭ s'a reîntors în pavilion. Aci principele Carol a scăpat la un moment dat cele patru balóne, ce le avea; micul principe era emoţionat şi rĕmăsese perplex. Majestatea Sa i-a ḑis atuncĭ „Sue-te şi ia-le“. „Da, rĕspunse principele, dér mi-ar trebui scara pompierilor“. Suveranul şi AA. LL. RR. au plecat din bâlciŭ la órele 7 şi un sfert. La plecare li-s'a oferit tradiţionala turtă dulce. Mulţimea a aclamat cu căldură şi entusiasm familia regală.

Liga culturală. In ḑilele sf. Rosalii Liga din Bucurescĭ va ţiné congresul ei anual, la care se vor înfăţişa delegaţĭ din tóte părţile ţĕrii. Comitetul central al Ligei, întrunindu-se alaltăerĭ séră, a luat decisiunea a recunósce noua secţiune a Ligei culturale din Iaşĭ, al cărei comitet este: dr. Posa, medic primar al spitalului Cantacuzin-Pascanu, Maior Mladin Manolescu, I. Fote, Th. Burada, profesor la conservator, Alexandru Brăescu, advocat, Cugler, inginer, Vasile Stibi, şi studenţii: Dospinessu, Ciocoiu, C. Deleanu şi Vasile Brăescu, şi în acelaşĭ timp făcênd cunoscut secţiei recunóscerea sa, a avisat'o, că faţă cu disposiţiunile statutelor (art. 13), delegaţii sĕi nu vor lua parte la congres, deóre-ce aceştĭ delegaţĭ nu sunt aleşĭ conform statutelor, carĭ cer pentru fiă-care membru cu drept de vot un stagiŭ de cel puţin 6 lunĭ.

Darurĭ pentru biserică. La praznicul Inălţării Domnului la ceriu din ăst an credinciosul nostru Moise *Plapşa* a dăruit pe séma s-tei nóstre bisericĭ de aicĭ o cruce frumos împodobită şi ridicată de dênsul în hotarul comunei în preţ de 70 cor., ér evlaviósa vĕduvă de aici Alca Cioca a jertfit s-tei bisericĭ un prapore frumos de mĕtasă în preţ de 140 cor. Atât crucea, cât şi praporul s'au sfinţit cu solemnitatea cuvenită tot în sĕrbătórea s-tei Inălţărĭ. — Priméscă marinimoşii dăruitorĭ şi pe acéstă cale adênca nóstră mulţămită! In numele comitetului parochial din Hodonĭ: *Ioan Plavoşin*, paroch gr. or. rom.

Cualificarea învĕţătorilor. In şedinţa din 5 Iunie n. c. a Asociaţ. profesorilor de preparandii ţinută în Cluşiu, fiind vorba despre punctul de vedere naţional, directorul de preparandiă din Budapesta Nagy László venì cu o propunere despre validitarea cu „profit politic“ a maghlarismului pe terenul cualificării învĕţătorilor. Numitul împarte în două părţĭ esamenul de cualificaţiune învĕţătoresc. Primul esamen ar avé sĕ-l ţină naţionalităţile şi confesiunile în cercul lor după regulamentele proprii, ér după 1—2 anĭ de probă ar fi sĕ se ţină un esamen practic în limba maghiară cu candidaţii din întréga ţéră sub presidiul directorului districtual de stat, reservându-se şi susţinĕtorilor de şcóle un rol óre-care în comisiunea esaminătóre. — Propunerea s'a dat comitetului pentru a fi considerată la compunerea regulamentului de esamene.

Alegere de tată de vecinĭ. Primim următorul avis: Dumineca 4 Iunie a. c. st. v. (17 Iunie st. n.), se va face alegerea de tată de vecinĭ pentru vecinia a 4-a din Scheiŭ, în locul rĕposatului tată de veciu Ioan Stinghe. Alegerea se va face în localul şcólei române dela biserica Sf. Treim de pe Tocile. Avis alegĕtorilor din vecinia a 4-a din Scheiŭ!

---

vremea, mai nemărginită decât viaţa şi rîde de depărtarea dintre ceriu şi pămênt....

Au trecut anĭ... şi florile din dumbrăvióră erau aprópe ofilite de durere vĕḑênd, că regina lor nu se mai întórce.

Într'o séră, când erau aprópe sĕ se culce, auḑiră aceste cuvinte, pe carĭ vêntul sĕrii le spunea pe şoptite:

„De când s'a dus dela voi e nefericită şĭ-acum zace obosită de cale pe malul unui părăiaş. Rugaţi-vĕ pentru regina vóstră... rugaţi-vĕ!“

Şi florile au pornit rugăciune către ceriu şi ceriul s'a înduioşat de lacrimile lor şĭ-a preschimbat pe fica visului într'o viorea . . . . . .

. . . .

De-atuncĭ 'i s'a alinat dorul de pribegire, dér privirea i-a rĕmas stinsă şi melancolică. De-atuncĭ în fie-care primăvară îşĭ aduce aminte de dumbrăvióra ei şi plânge. De-atuncĭ stă ascunsă printre firele de iarbă şi ascultă pierdută suspinele vêntului, care din când în când 'i aduce câte-o şióptă dulce dela fiiul dorului şĭ-al singurătăţii.

Z. Bârsan.

Şiretlicurĭ de cerşitor.

„A face bine de-aprópelui“, într'adevĕr este frumos, dér în oraşe marĭ adese-orĭ se întêmplă, că compătimirea şi simţul de durere faţă de-aprópele, este esploatat de către nisce ómenĭ obraznicĭ şi leneşĭ, prin fel de fel de şiretlicurĭ.

În Berlin de esemplu cerşitorii sunt supuşĭ unei contribuţii (dărĭ) şi fiă-care cerc are doi amploiaţĭ, numiţĭ patrola cerşitorilor, carĭ se ocupă numai şi numai cu ei. Şi pe lângă tóte acestea numĕrul lor se sporesce mereu.

Deja de mai mulţĭ anĭ, în colţul stradei Potsdam din Berlin stetea la un loc anumit un om mai în vêrstă şi vindea chibrite, pe carĭ le avea într'o lădiţă atêrnată de gât. Mâna stângă îi era strîmbă şi piciorul stâng dela genunchiŭ în jos era sprijinit pe unul de lemn. Pe cap purta un chipiu milităresc şi peptul îi era decorat cu medălii din răsbóiele dela 1864, 1866 şi 1870/71. Astfel trecĕtorului i-se înfăţişa un luptător vitez, care şi-a sacrificat pentru patriă membrele sale sănĕtóse. Schilavul, care schiopăta dintr'un loc într'altul, şĭ-a câştigat un numĕr frumos de muşterii, cei mai mulţĭ erau oficerĭ, carĭ de obiceiŭ după amiaḑĭ pe la 3 óre eşiau unii dela palatul şcólei de rĕsboiŭ, alţii dela ministeriul de rĕsboiŭ. Intr'o ḑi pe la améḑĭ, cerşitorul fù lovit de un om beat şi trântit la pămênt aşa, că s'a lovit tare cu capul de nisce scărĭ de piatră. Sângerândul, care se căznea sĕ se scóle, a fost ridicat de un oficer milos, l'a pus într'o trăsură şi l'a transportat la un spital din apropiere, ér beţivul a fost arestat de un poliţist. In spital medicul, spre mai marea lui mirare află, că mâna nu-i era schilavă, ci numai sforţată. Piciorul, ce era rĕzimat pe unul de lemn, era deplin sănĕtos, şi după cum mai târḑiu s'a adeverit la poliţiă, el n'a fost nicĭ când soldat, ci un şarlatan, care îşĭ petrecea nopţile întregĭ într'o cârciumă. Cerşitorul înşelător a fost un an de ḑile închis într'o casă a muncitorilor.

— Intr'o ḑi pe la améḑĭ alergară mulţime de ómenĭ spre un punct în strada „sub tei“ în Berlin. O femeiă cam în etate, a căḑut la pămênt leşinată. Nisce mânĭ generóse au dus'o într'o curte din apropiere, i-au spălat fruntea cu apă rece, ér un domn i-a adus din birtul din apropiere un păhar de vin vechiŭ, care l'a beut femeia cu mare poftă, apoi éraşĭ a căḑut leşinată, ḑicênd cu vocea stinsă: „fóme“. Cei de faţă, paliḑĭ, caută unul la altul — un domn îşĭ luà pălăria în mână, aruncà două mărcĭ în ea şi de-odată inimile compătimitóre şi pungile se deschiseră şi toţĭ se grăbeau care de care sĕ fiă părtaş mai ingrabă la fapta nobilă. Piesele de argint sburau în pălăria milosului şi cât ai ḑice unu doi, s'a colectat o sumă frumósă. Dér domnul marinimos nu se mulţumi numai cu atât, ci voia sĕ sfîrşéscă pe deplin lucrul; făcù semn unei trăsurĭ, aşeḑà în ea pe femeia, care abia îi şopti locuinţa îndepărtata, îi puse suma colectată, legat într'o cârpă, în pólă şi se îndreptà spre ce mai apropiat spital — adecă, el dispărù c femeia dinaintea publicului marinimos, apo se oprì la o depărtare óre-care şi feciorı invenţios al femeii, treḑite acum din leşi c'un surîs cinic pune suma pungăşită î buzunar, lăsându-i bĕtrânei numai un tale şi, cu capul ridicat grăbesce într'o câ ciumă din apropiere sĕ prânḑéscă după pla

— O copilă mică sĕrăcăcios îmbr cată, plângênd amar caută încóce şi 'n co după ceva pe jos în strada „Frideric“ (Be lin). Prin plânsul ei, copila atrage atenţi nea unora dintre trecĕtorĭ, în fine o dan o întrébă, că ce-a perdut. Copila, suspinê ḑise, că mamă-sa, care zace bolnavă strada K., i-a dat ultima avere rĕmasă de tatăl ei, un orologiu de aur, pe care pus amanet cu 20 mărcĭ, cu care voia plătéscă chiria stăpânului casei. Ea ac a perdut şi acei banĭ şi stăpânul le afară din casă. Dama, compătimind pe pilă, îi întinde un taler. Acésta o făc şi ceilalţĭ curioşĭ şi miloşĭ şi copila înd ajunse la o sumă, care întrecea suma ḑisă perdută, şi mulţămind se depărtà împace pe nemilosul stăpân al casei. Ea merse adecă în strada vecină, u mamă-sa „bolnavă“ aşteptà c'un surîs castic pe faţă banii, ér pe copilă o îndre spre altă parte a oraşului, ameninţân cu bătaie, décă nu se pórtă bine (în mişeliei).

Bogăția României în petrol. D. C. Alimănesteanu, directorul divisiei comerciului și al industriei, într'un raport adresat ministrului domeniilor evaluéză astfel bogăția subsolului României în petrol: „După ultimele date, putem prețui la minimum 10.000 hectare suprafața terenurilor petrolifere în țéră. După resultatele esploatărilor de până acum, se póte stabili, că un hectar produce anual 1500 vagóne de petrol; adecă 20.000 hectare 30 milióne de vagóne pe an. Vagonul calculat cu prețul minim de 250 lei, avem pentru cele 30 milióne de vagóne pe an cifra de 7 miliarde 500 de milióne de lei". D. Alimănesteanu calculéză apoi, că bogăția subsolului român represintă cel puțin 75 miliarde de lei.

Emigrările Evreilor. Mare svon s'a făcut în România în jurul emigrării Evreilor, carĭ par mai mult a fi puse la cale demonstrativ spre ajungerea unui anume scop. Gălăgia e tot mai mare, dér în adevĕr cei ce sĕ duc fiă cu trenul, fiă pedeștri, sunt relativ puținĭ. Étă ce vers publică „Apărarea Națională", organul român antisemit, sub titlul de mai sus și care se póte cânta pe aria „Vedĭ rĕndunelele se duc":

Vedĭ cum jidanii se tot duc,
Numa'n papucĭ și'ntr'un surtuc;
Să-i ducĭ tu Dómne pe pustii,
De ce nu vii, de ce nu vii!

E vreme fórte bună-acum,
Să plece jidovii la drum,
O, Dómne, sĕ ne scapĭ de ei
De ce nu vrei, de ce nu vrei!

Și trenul gratis noi l-om da,
Cu toții décă vor pleca.
O Dómne, dă-le'n gând de poțĭ
Sĕ plece toțĭ,... sĕ plece toțĭ!

Căcĭ țarinele-au pustiit,
Poporu'ntreg l'au sĕrăcit;
Să-i ducĭ tu Dómne pe pustii,
De ce nu vii.... de ce nu vii!

Rugăciunile în școle. Consiliul permanent al instrucțiunei publice din Bucurescĭ, a ținut erĭ ședință, sub președinția d-lui *dr. Istrate*, ocupându-se cu cestiunea rugăciunilor în școlele primare. S'a hotărît, ca diminéța la intrarea în școlă sĕ se dică *Tatăl Nostru*, ér la eșire un cântec religios pedagogic; după amiadĭ la întrarea în școlă se va intona asemenea un cântec religios pedagogic, ér după amiadĭ se va dice rugăciunea *Plinirea tuturor bunătăților tu ești, Dómne.*

Școlă într'o comună istorică. Prin inițiativa familiei Spineanu și în presența d-lui dr. Spineanu, s'a pus dilele trecute piatra fundamentală pentru construirea unei școlĭ în comuna Padeșiŭ, din județul Mehedințĭ, de unde a pornit Tudor Vladimirescu în 1821 cu pandurii lui.

O alegere cu vĕrsare de sânge. In comuna ungurésca Gyöngyös-Tarjan din comitatul Heves, s'a făcut dilele acestea o alegere de cântăreț la biserică. Erau doi candidațĭ. Una dintre partide vĕdêndu-se ajunsă în minoritate, s'a aruncat asupra partidei contrare și s'au încăerat la bătaiă. Gendarmii au voit sĕ împrăștie pe bătăușĭ, dér fiind-că n'au isbutit, au împușcat asupra mulțimei. Au fost *rănițĭ 20 de ómenĭ.* Turburările încă n'au încetat, deși s'au trimis nouĕ trupe de gendarmĭ.

Inmormêntarea regretatului general August *Gorjan* se va face Duminecă în Bucurescĭ. O brigadă compusă din trupe din cele trei arme, sub comanda unui general, va da onorurile militare la înmormêntare.

Congresul de scrimă dela Paris se va termina la 30 Maiŭ v. La acest congres a fost delegat din partea guvernului român d-l Horia Rossetti. In séra de 31 Maiŭ st. v. congresiștii vor da la Paris un mare banchet, la care vor lua parte toțĭ profesorii și amatorii de scrimă. D-l Rossetti a avut onórea sĕ fiă ales a face parte din juriul esaminator.

Galații amenințațĭ de inundațiă. D-l inginer Radu a înaintat ministerului român al lucrărilor publice un raport, prin care arată, că apele Dunării cresc continuŭ și amenință a trece peste șoséua Galațĭ-Renĭ în apropiere de Bădălan și cere, ca ministerul sĕ ia disposițiĭ pentru apĕrarea șoselei în contra inundațiilor.

Espulsare. Redactorul diarului „Romänischer Lloyd" din Bucurescĭ avea sĕ fiă espulsat din România erĭ. Causa espulsării se dice că este un articol, ce l'a scris contra împĕratului Wilhelm al Germaniei.

Carte aprobată. Ministerul ung. de culte și instrucțiune publică prin ordinațiunea dela 14 Ian. 1900 Nr. presidial 5276/1899 a aprobat cartea pentru școlele poporale „A treia carte de cetire pentru copiiĭ și copilele din anul al 3-lea și al 4-lea de școlă întocmită de mai mulțĭ prietinĭ ai școlei". Se póte procura dela libréria editóre Ciurcu Brașov, precum și dela tóte librăriile din patriă cu prețul de 65 cr. séu 1 coronă 30 banĭ.

Inaintările în armata bulgară. Cu ocasia aniversării nascerei sale, prințul Ferdinand al Bulgariei a semnat o promoțiune de ofițerĭ, printre carĭ s'a remarcat mult acea a lui Dimitrief la gradul de colonel. *Dimitrief* este unul dintre cei trei ofițerĭ de frunte bulgarĭ emigrațĭ în Rusia. Ceilalțĭ doi sunt Benderef și Gruef; dér numai el a fost reintegrat în armata bulgară. *Gruef*, totușĭ, s'a întors în țéră. Dér Benderef, eroul dela Slivnița, a trebuit sĕ rĕmână în Rusia, din causa atitudinei sale față de prinț.

Deschidere de farmaciă. Aflăm, că d-l *Nicolae R. Panțu*, originar din Brașov, și-a deschis în Giurgiu (România) farmacia propriă.

Guvernul rus contra „rascolnicilor". Ministrul de interne rusesc a dat o ordinațiune tuturor guvernorilor de a procede cu tótă asprimea contra sectei rascolnicilor. Concesiunea pentru liberul esercițiu religios dată acestora de Alexandru al II-lea sĕ li-se detragă; preoții lor sĕ nu aibă voiă a se arăta la public în portul lor, ér misionarilor rascolnicilor sĕ li-se interdică predicarea în public, de-asemenea sĕ se confisce cărțile în carĭ biserica ortodoxă ar fi supusă unei critice.

Concert filarmonic. Al III-lea concert statutar al societății filarmonice din loc, se va da în 15 Iunie st. n. în noua casă de concerte, cu amabilul concurs al celor două distinse pianiste d-șórele Elsa și Gretchen Krummel. Onor. membri sprignitorĭ sunt rugațĭ a-șĭ alege biletele în libréria H. Zeiduer dela 9—11 Iunie n. Vêndarea generală a biletelor începe dela 12 Iunie n. 1900. Programa concertului se va face cunoscută mâne.

Lista Evreilor emigrațĭ. Ministerul român de interne a luat o mĕsură, prin care numele tuturor Evreilor emigranțĭ sĕ fiă comunicate tuturor autorităților administrative ale țĕrei. Acéstă mĕsură e luată pentru a împiedeca strămutarea în masă dintr'o localitate în alta.

Inecat cu o bucată de gulaș. Din Viena se anunță, că nu de mult în bucătăria poporală de-acolo s'a înecat un diler de 62 anĭ cu o bucată de gulaș.

De 120 de orĭ logodit. In Graz (Austria) curtea cu jurațĭ a condamnat pe escrocul de căsĕtoriă Alois Frankenberger la închisóre grea de 2 anĭ și jumĕtate. După propria mărturisire a condamnatului, Frankenberger s'a logodit mai mult decât de 120 de orĭ. Tóte aceste logodne le încheia el numai cu scop de-a înșela lumea.

Cât costă un ochiŭ ovreesc. Inaintea tribunalului de Ilfov, secția III-a, a venit erĭ un proces interesant prin originalitatea lui, intentat de Evreiul Vilhelm Rosenstein nouei societățĭ a tramwaiului. Étă causa acestui proces: anul trecut Rosenstein se afla într'un vagon de tramwai, pe strada Sfinților se sperià un cal și din causa acestei speriăturĭ deraiază vagonul și se sparg câte-va geamurĭ. O bucată din aceste sfărîmăturĭ a sărit în ochiul lui Rosenstein, din care causă și-a pierdut ochiul. Rosenstein cere acum direcției tramwaiului 200.000 lei pentru pierderea ochiului. Scump, dér face. Procesul s'a amânat din causa lipsei de martorĭ, carĭ vor fi adușĭ la noua înfățișare cu mandat.

Concerte. Musica militară va concerta mâne-séră, 10 Iunie n., în grădina otelului „Pomul verde", la cas de timp nefavorabil în pavilionul de sticlă. Programul constă din 10 puncte, între carĭ și „Mândruliță dela munte", aria națională de Stefănescu. — De-asemenea va concerta la același loc Lunĭ séra musica națională a lui George Lantoș.

— La restaurantul „Elisium" din Nou se vor servi mâne, Duminecă, racĭ și supă de racĭ. Va concerta musica lui G. Dicu.

Băile de abur și de vană a școlelor române din loc vor fi mâne, Duminecă, închise.

„O poveste ardelenéscă".

Diarul nemțesc „Münchner Neueste Nachrichten" publică o poveste, ce dice a fi din Ardeal, dér care în adevĕr nu este decât o poveste contra făcută, schimbată și întocmită anume așa, ca sĕ iasă, că și la noi în rĕsărit tot Germanul e cel mai cu fĕrfoiu și că tot numai el își scie sĕ esecute „corect" porunca dela împĕrăție. Étă povestea fóiei nemțescĭ:

— Când Dumnedeu, după căderea în pĕcat a lui Adam și Eva, a hotărît isgonirea lui din raiŭ, a însărcinat mai întâiŭ cu acésta pe arhanghelul român Florian. Acesta se apropiă cu aripile strînse și cu tótă smerenia de ușa raiului. Bătŭ modest în ușă și când veni stăpânul îi adresă următórele cuvinte:

„Iartă măria ta slugei tale celei mai plecate, ca sĕ te facă atent la vremea frumósă, care seduce pe om chiar a face o escursiune mai mare în ținuturĭ necunoscute. Ai face slugei d-tale cea mai mare onóre, décă i-ai da voiă sĕ facă dimpreună cu măria ta și cu preaînalta societate a măriei tale o preumblare în împrejurimile raiului".

„Adam întorcêndu-șĭ capul strigă: „Evo, dă drumu cânilor, ér a venit un Român nerușinat!"

„Atuncĭ ângerul o luă la fugă făr' de nicĭ o ispravă.

„Acum fŭ însărcinat cu isgonirea din raiŭ a părechei pĕcătóse arhanghelul maghiar Gábor (Gavrilă). Acesta sbură de-a-dreptul în raiŭ, (nu cum va a sburat peste póŕtă? — Trad.) Indată ce însĕ îl zări Adam merse spre el, îĭ strinse amĕndouĕ mânile, cu cordialitate și dise către soția sa: „Evo, adă iute vre-o două sticle de vin și pune și óla cu „gulás" pe vatră! Prea nobilul domn de Gábor, archanghel de meseriă, ne face astădĭ onórea!"

„Puțin după acéstă ședeau veselĭ la masă ângerul, Adam și Eva. Și séra târdiu ângerul clătinându-se' suì drumul spre cerŭ.

„Acum trimise domnul pe arhanghelul german Michel. Acesta bătŭ puternic la pórta raiului și înmână lui Adam, care o deschise speriat, o hârtie cu cuvintele: „Furajă pentru un om și un cal și comandă de executiune!" Plătĭ apoi taxa cuvenită și își scóse sabia: "La porunca celui mai înalt, raiul are sĕ fiă deșertat fără amânare de locuitorii lui".

„Dicênd acestea, el goni cea dintâiŭ pĕreche din raiŭ. Așa a rĕmas până astădĭ; în rĕsărit tot Germanul este singurul, care neînfluințat de demnitățĭ și necoruptibil își duce la sfârșit problema sa".

Pentru masa studenților românĭ din Brașov au mai întrat următórele contribuirĭ:

a) Pe lista nr. 18: (colect. G. Urdea paroch Cernat) **cu totul 22 cor. 04 banĭ,** și anume: G. Urdea 2 cor., din diso 3 cor. 24 b., Neag. Giuglea 2 cor., Radu Ardelea 2 cor., G. Radu 1 cor., Vas. Pascu 2 cor., Bucur I. . . . . . . (?) 1 cor., I. Băltag 2 cor., Stan Ghilință 1 cor., Elevii clasei III din Cernat 1 cor. 40 b., Stef. Cotóră 1 cor., Elevii clasei I din Cernat 1 cor. 40 banĭ, Maria Iarca învĕțătóre 2 cor.

b) Conferența învĕțătorilor românĭ din Săcele în memoria colegului C. Grozea **10 coróne.**

c) Pe lista nr. 21: D-l Al. Măerușan paroch gr. or. în Măgheruș *anual* **5 cor.**

Priméscă marinimoșii donatorĭ cele mai vii mulțămite. — *Direcțiunea școlelor.*

Adunare de învĕțătorĭ.

Tractul Reteagului, 2 Iunie n. 1900.

Ca tot-déuna, așa și în anul acesta școlar tractul nostru a ținut 2 adunărĭ filiale. Prima s'a ținut în 18 Dec. a. tr. în Negrilescĭ, ér a doua s'a ținut acum în 31 Maiŭ n. în comuna Lelescĭ, conform conclusului protocolar din adunarea trecută.

Erau 8 óre, când unul după altul sosiră 8 învĕțătorĭ, anume d-nii: Const. Man din Strîmbu, I. Cârcu din Reteag, P. Mureșan din Cheșei, Leon Fetti și I. Bodea din Cusdrióra, I. Bucșa din Negrilescĭ, Al. Both din Gancĭ și I. Huza, precum și On. Domn preot Bușița (Mihăescĭ-Mănăștur), carĭ toțĭ în frunte cu M. On. Domn protopop tractual *Ioan Goron* președintele reuniunei fil. și On. Domn preot local Teodor Brehar, am mers în biserică unde aflarăm și pe învĕțătorul local în strană făcĕnd utrenia, fiind și cantor. Serviciul divin l'au oficiat ca preoțĭ M. On. D-n președinte și cu On. Domn preot local, ér strana a fost condusă de învĕțătorĭ. La finea liturgiei M. On. D-n președinte prin o predică acomodată a îndemnat poporul și pe învĕțătorĭ la sîrguință și la cercetare regulată a școlei, ér mai pe urmă i-a invitat sĕ participe cu toțiĭ la adunare.

După eșirea din biserică o parte au mers la învĕțător, ér o parte la preot spre a dejuna. După dejun la $11^1/_2$ óre ne-am adunat cu toții la școlă, unde ne așteptau micii școlarĭ și mai mulțĭ poporenĭ. S'a și început esamenul, care a durat până la $2^1/_2$ óre p. m. după o programă variată. Rĕspunsurĭ bune și precise, precum și cunoscință frumósă din partea școlarilor s'a putut observa, dér mai pe sus decât tóte a făcut bună impresiune predarea trialogului *„Despre superstițiune"* de către 3 școlarĭ și dialogul *„Rușinea închipuită"* predat de 2 fetițe.

Resultatul esamenului — luându-se în considerare, că învĕțătorul actual *Constantin Georgiŭ* se află numai de 2 anĭ în acea comună și că înainte de a veni el școla aceea abia mai purta numele — s'a clasat ca *fórte bun.*

La finea esamenului am colectat cu toții vre-o 8 coróne, din carĭ s'au premiat toțĭ elevii după merit, ér pe învĕțător l'am premiat cu toții stringêndu-i mâna.

Urmă ascultarea disertațiunilor, fiind cu totul 6 disertațiunĭ cu subiecte diferite. Au fost lucrate de: Ioan *Cârcu* 2; una cu tema: *„Incât ar pute delătura învĕțătorul prin lățirea cunoscințelor naturale credința deșartă și superstițiunile din popor"* și una despre *„Importanța pedepselor în școlă și modul folosirei acelora"*; — Const. *Man*: una despre *„Necesitatea reuniunilor de temperanță"*, Const. *Georgiŭ*: una despre *„Importanța calităților învĕțătorului în educațiune"* și Alexandru *Both*, una despre *„Influența calităților în societate"*. Conform unei hotărîrĭ din adunarea trecută, scopul a fost, ca din disertațiunile intrate, cele mai bune, séu chiar tóte sĕ se publice într'o broșură, care apoi sĕ se vêndă și din profitul, ce ar resulta, sĕ se pună basă unuĭ fond, din care sĕ se înființeze o bibliotecă poporală în acest tract. Aceste 5 nefiind oficióse și nepermițĕnd nicĭ timpul nu s'au cetit tóte, ci numai una, a lui C. Man, despre

„Necesitatea reuniunilor de temperanță“, care criticându-se s'a aflat fórte bine studiată și lucrată.

Disertațiunea oficiósă a lucrat'o și cetit'o Ioan *Bucșa* despre „Insemnătatea școlei de repetiție“, care încă s'a aflat *bună*. Tóte acestea s'au alăturat la protocol spre a fi trimise comitetului central, ca sě-și dea părerea asupra lor. După acestea a urmat cetirea hârtiilor sosite dela comitetul central, carĭ s'au luat spre sciință.

Ajungênd la întrebarea, carĭ vor participa la adunarea generală, ce se va ținé în *Ciocman* la 12 și 13 Iunie n. c., mulțĭ promit că vor merge. Urmând punctul incassărei taxelor de membri, *toțĭ cei presențĭ solvesc*, ér față de 2, anume: Ioan Sigartěu din Ambrișiŭ, care abia la adunarea trecută s'a presentat de când îl sciu și Ioan Ciupe din Rugăseșcĭ, care numai când mergem noi la dênsul ne delecteză cu esaminărĭ, în carĭ școlarii sciu ceti și cu cartea întórsă, s'a luat un conclus, ca sě *fie scoșĭ dintre membri*, după-ce nicĭ participă la adunărĭ, nicĭ voesc a-șĭ solvi taxele, deși ar avé de unde.

Se hotăresce, ca adunarea viitóre sě se țină în *Ambrișiŭ*, când învěțătorul de acolo va avé sě tracteze despre „*Óia*“ din învěțămêntul intuitiv, ér disertant oficios va fi Const. *Georgiŭ* din Lelescĭ, obligându-ne érășĭ a lucra fiă-care din cei presențĭ câte-o disertațiune cu subiect deosebit, tot cu scopul indicat mai sus.

După acestea adunarea se încheiă prin o vorbire frumósă a M. On. D-n președinte în care mulțămesce tuturor celor presențĭ pentru zelul, ce-șĭ dau întru prosperarea reuniunei și apoi am mers învěțătorii la învěțător, ér M. On. D-n președinte și On. D-n *Bușița* la preotul local, unde ne așteptau mesele întinse. Noi învěțătorii ne-am petrecut ca nisce adevěrațĭ colegĭ, ținênd și câteva toaste.

După tóte acestea ne-am depărtat cu toții împăcațĭ, că ni-a succes așa de bine adunarea și cu cugetul, ca în viitor sě ridicăm tot mai mult vada învěțătorimei din acest tract.

Ego.

Esamene la sate.

Din Chior, 1 Iunie n. 1900.

În 31 Maiŭ, ḑiua Inălțării Domnului, s'a ținut esamenul l'a școla română confes. din Șomcuta-mare, participând un public mare și ales, atât inteligință, cât și popor.

Sala a fost frumos decorată, mai cu sémă lucrurile frumóse de mână ale elevilor au împodobit un părete întreg al salei, ceea-ce a fost o adevěrată esposiție pentru noi.

După s-ta liturgiă, la 10 óre a. m., s'a început esamenul claselor I și II, conduse de harnica învěțătóre d-ra *Rafila Pavelea* din Năsěud. S'a esaminat din tóte obiectele de învěțămênt prescrise în lege. Rěspunsurile au fost fórte bune și resultatul în genere a mulțumit asceptările tuturora. O singură observare modestă am față de împrejurarea, că am audit de mai multe-orĭ numindu-se băieții și copilele cu „*Laczi*“ și „*Morici*“. Asta pe viitor *sě se încunjure cu totă rigorositatea.*

La 3 óre d. m. s'a început esamenul cu tinerimea din clasele III—VI conduse de veteranul învěțător *Teodor Blaga*. Materialul propus și aicĭ a fost conform planului de învěțămênt; ér resultatul îmbucurător a dovedit, că acel material a fost predat cum se cuvine. Aicĭ încă trebue sě-mĭ fac o modestă observare binevoitóre, care o îndrept în genere învěțătorimei nóstre.

E bine și folositor, că tinerimea nóstră se îndestréză cu regulele gramaticale, cu frângerĭ, istoriă, geografiă etc. Insě sě nu uităm nicĭ-odată, că nu învěțăm pentru școlă, ci pentru viața practică. Puțin ne folosesce, că vor fi pruncii și fetițele nóstre inițiațĭ cât de bine în analisare, conjugare, declinare ș. c. l., décă nu vor învěța din stilistică d. e. cum au a face o chitanță, un contract, o suplică, o epistolă etc. Apoi tot așa nu e destul, décă în școlă se învață cine a fost Traian, Mathia ș. c. l., décă nu se învață și pomenesc bărbații de fapte marĭ pentru școlă, biserică și națiune ai comunei cutare, a cercului comitatului — din trecutul mai apropiat și din present.

Nu vréu prin acestea a impune niměnuia, nicĭ a mě face mai sfătos decât alții, însě vorbesc din inimă curată și cu cea mai mare bunăvoință, pětruns de praxa vieții.

Mai cu sémă pentru popor au o mare înrîurință poesiile declamate și dialogurile contra luxului, superstițiunilor și altor vițiĭ, ce domnesc în poporul nostru. Acestea tóte au fost bine alese și bine predate la esamenul din Șomcuta.

La esamen a presidiat demnul de laudă protopop din loc Ioan Serbu, care a vorbit din suflet curat și cu mare însuflețire lăudând pe fiă-care după merit și arătând, că datorĭ suntem a sprijinì și a ne interesa cât mai mult de școlă.

Primarul comunei, d-nul Teodor Bocsanczy, a premiat tinerimea școlară cu o cutiă de bombóne, în preț de 8—10 cor., ér trei școlărițe au fost premiate cu câte 1 cor. din partea D-nei Letița Olsovsky și DD. Drd. Victor Nilvan și St. Pop învěț. în Posta.

Atât progresul în studii, cât și lucrurile de mână au făcut cea mai bună impresiă asupra tuturora.

Dintre învěțătorii din jur au participat: Elia Pop învěț. pens., Cotețiu învěț. în Hosufalău, St. Pop învěț. în Posta, Sim. Buda învěț. în Buciumĭ, Aurel Cotoțiu învěț. în Jederă.

P.

Tractul Giulei, Iunie 1900.

În 27 Maiŭ st. n. s'a ținut esamenul cu elevii școlei române confesionale din harnica comună Borșa, al căreia brav popor cu zeloșii sěi conducětorĭ s'au distins nu numai odată cu atâtea fapte frumóse. In aceeașĭ ḑi avea sě se țină și adunarea învěțătorilor din tractul Giulei, căruia aparține și Borșa. Durere însě, că despre acéstă adunare nu am ce raporta, de-óre-ce afară de cei doi învěțătorĭ din loc, din alte sate numai doi inșĭ s'au presentat. Așa au făcut învěțătorii acestui tract de mai multe-orĭ. Chiar décă s'au presentat câțĭ-va la adunărĭ, la otărîrile, ce aceștia le-au luat, ceilalțĭ n'au voit sě-le urmeze. Astfel stând lucrul, cei de față au făcut o arătare la Prea Ven. Consistor din Gherla, cerênd ca aceștĭ învěțătorĭ sě fiă pedepsițĭ, conform statutelor, pentru nepăsare și negligență.

Sě mě întorc acum la esamen, căcĭ despre adunare nu mai am ce vorbi.

Premit, că festivitatea ḑilei s'a început cu celebrarea s-tei liturgii, unde s'a cântat „Impěrate ceresc“ de către elevĭ în corpore. După eșirea din biserică, timpul s'a petrecut cu amintita adunare, apoi cu prânḑul, ér la 2 óre d. a. s'a început esamenul, condus și presidat de M. On. D-n Ioan Moldovan, administratorul protopopesc al tractului.

S'a adunat inteligență și popor în numěr atât de mare, încât în curtea școlei abia mai încăpeau. S'a cântat un „Impěrate ceresc“, apoi se rostì vorbirea de deschidere și apoi se începù esaminarea din Catechism și Istoria biblică cu ambele despărțěminte. Care de care dintre elevĭ rěspundea mai limpede și mai sigur, încât îțĭ era drag a-i asculta. S'a esaminat apoi din limba română, aicĭ dialogurile frumóse „despre *lux*“, „despre *bețiă*“, „despre *superbiă*“ etc., au stors admirarea publicului. Predarea a fost naturală, respicată; apoi „Movila lui Burcel“, „Constantin Brâncoveanu“ fiind bine predate, au încântat pe ascultătorĭ. Nu cu mai puțin succes a decurs esamenul și din matematică și din celelalte obiecte de învețĕmênt, așa că nisce fruntașĭ maghiarĭ, carĭ încă erau de față, s'au esprimat, mai ales în ce privesce dialogurile, că décă s'arface și la școla unguréscă de stat măcar pe jumětate atât de frumos progres, ar fi prea îndestulițĭ.

Reușita esamenului avem s'o mulțămim în primul loc d-lui învěțător primar *Iuliu Murcșan*, care e un învěțător consciu de chiămarea sa, zelos și cu tóte puterile stărue pentru luminarea fiilor acestui popor.

La fine s'a esecutat „Cântecul gintei latine“, după care s'au împărțit ca premii cărțĭ în preț de 10 fl. 80 cr. Mulțămită se cuvine generosului domn librar și editor din Gherla Andreiu *Todoran*, care a dăruit pe séma elevilor, drept premii, cărțĭ în preț de 7 fl. 30 cr. Fiă nobilul d-sale esemplu imitat și de alțĭ Românĭ bravĭ!

În fine de către elevĭ s'au rostit cuvêntărĭ de recunoscință și mulțămită către protopop, preot, óspețĭ, învěțătorĭ, mulțămindu-le pentru ostenélă, ér d-l administrator protopopesc a ținut o vorbire de încheiere către părinții pruncilor, către învěțătorĭ și elevĭ, îndemnându-i sě iubéscă școla, sě păstreze cele învěțate, după carĭ s'a cântat doxologia cea mare și cu acestea festivitatea ḑilei s'a terminat, fiind 7 óre. Dea Dumneḑeu, ca în tot locul sě facă învěțătorii noștri așa esamene, ca la noi!

V. M.

B.-Huedin, 3 Iunie 1900.

Un esamen fórte reușit am vĕḑut la școla confesională gr. cat. din comuna Molosig (lângă B. Huedin) în ḑiua de Inălțarea Domnului a. c.

Nu mě țin chiămat a mě pronunța în specialitatea pedagogică, dér amintesc silința, ce d-șóra învěțătóre *Lucreția Ciupe* a trebuit sě jertféscă, ca din mlădițele tinere, dintr'o materiă brută, din nisce băiețĭ de țěran sě pótă pregăti aceea ce nu credeam ochilor. Nu a fost în decursul întregului esamen o întrebare pusă, la care sě nu se fi rěspuns fără nicĭ o șovăire, cu curagiu deplin și cu o acuratețě admirabilă. Modul, cum copiiĭ rěspundeau cu deosebire din istoria patriei și geografiă a făcut cea mai surprinḑětóre impresiă.

Cu cuvinte alese, cu ton sěrbătoresc, cu ochii ațintițĭ în fața presidiului (esamenului), cu o fluiditate neașteptată, predarea elevilor emoționa inimele, ér declamările, dialogurile și trialogul predate tot de școlarĭ au fost la înălțime. Ne credeam, că suntem la o producțiune teatrală. Succesul într'adevĕr a fost la culme.

Pe fețele părinților se vedeau lacrimĭ de bucuriă. Șóptele de laudă la adresa d-șórei învěțătóre se schimbau tot mai des. Nu sciam ce sě admirăm, talentele și sîrguința drăgălașilor băiețĭ, orĭ zelul și devotamentul estraordinar, ce a dovedit d-șóra Ciupe prin dobêndirea unor resultate atât de strălucite.

Rev. D-n I. Pop, protopopul tract. Morlaca, a adresat prin câte-va cuvinte alese — ca representant al autorității superióre bisericescĭ și școlare — d-șórei învěțătorese mulțămita sa cea mai ferbinte, dorindu-i ca cu aceeașĭ tăriă și perseveranță sě lucre încă mulțĭ anĭ în cariera grea învěțătorésca, de curênd începută de d-sa. Apoi adresându-se către mulțimea de sătenĭ le arătă într'un mod fórte intuitiv însemnătatea școlei, care după credința în Dumnedeu este cel mai scump tesaur al omenimei. Le recomandă și impune ca sě nu pregete a jertfì orĭ cât pentru școlă și învěțător, ér pe fiiĭ lor sě-i dea la școlă cercetându-o cu zel. Elevilor le împărtășesce mulțămirea sa pentru rara mângăiere, ce rěspunsurile lor 'i-au procurat....

In fine declară de încheiat anul școlastic 1889/900, mulțămind și d-lor Dr. Pop adv. în Huedin, Truța paroch în Ciucia, Căciulă oficiant de bancă în Huedin, Oncescu învěț. în Mal, Stefan învěț. în Bercea etc., carĭ au binevoit a-i onora cu presența lor. Bine ar fi și de dorit, ca la astfel de esamene-model sě ia parte public inteligent cât mai mult și mai cu sémă d-nii învěțătorĭ, cărora li-ar servì spre o mare convingere succesele ce se pot obținé în instrucțiune cu fiiĭ țěranilor noștri.

Termin cu cuvintele: Dumneḑeule, care eștĭ bun, fă-ne parte cât mai des de astfel de momente înnălțătóre de inimĭ românescĭ!

C. C.

Concurs.

„*Asociațiunea pentru sprijinirea ucenicilor și sodalilor românĭ din Brașov*“ escrie concurs pentru următórele stipendii:

1) Stipendiu de 80 coróne pentru un învěțăcel *tinichigiu*, 2) Un stip. de 80 cor. pentru un învěțăcel *căldărar*, 3) Un stip. de 40 cor. pentru un învěț. *friser*, 4) Un stip. de 40 cor. pentru un învěț. *brutar*, 5) Un stip. de 40 cor. *mesar*, 6) Un stip. de 40 cor. pentru un învěț. *strugar*, 7) Un stip. de 40 cor. pentru un învěțăcel *lăcătar*.

Condițiunile de primire sunt: a) atestat de botez, b) Atestat de sărăcie, și c) Contractul dela măestru, din care sě se vadă, că e plasat în Brașov la meseriă.

Terminul concursului este până la 30 Iunie n. c.

Dat din ședința Comitetului „Asociațiunii pentru sprijinirea ucenicilor și sodalilor românĭ din Brașov“, ținută la 25 Maiu n. 1900.

Ioan Socaciu m. p. președinte. **Ioan Dariu** m. p. secretar.

Invitare.

Despărțěmêntul I (Brașov) al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“ îșĭ va tiné *adunarea sa generală ordinară* Duminecă în 4 (17) Iunie a. c., la órele 12 în Sala Hotelului mare din comuna *Hěrman*.

Programul:

1) Deschiderea adunărei.
2) Raportul comitetului despre activitatea sa în decursul anului espirat.
3) Raport special despre bibliotecile poporale înființate de despărțěmênt.
4) Raport despre starea cassei desp.
5) Alegerea unei comisiunĭ pentru censurarea socotelilor presentate de comitet și a alteia pentru înscrierea de membri noi.
6) Raportul acestor comisiunĭ.
7) Ficsarea budgetului pe anul 1901.
8) Alegerea a doi membri, carĭ sě represente despărțěmêntul la adunarea generală a „Asociațiunei“.
9) Propunerĭ de sine stătătóre.
10) Disertațiunĭ eventuale.
11) Incheierea adunărei.

La acéstă adunare sunt invitațĭ toțĭ membrii „Asociațiunei“ de pe teritoriul acestui despărțěmênt, precum și toțĭ doritorii de înaintarea poporului nostru. In deosebĭ agenturile din diferitele comune ținětóre de despărțěmêntul Brașovului sunt rugate a lua parte la acéstă adunare cel puțin prin câte doi membri.

Brașov, 25 Maiu v. 1900.

In numele comitetului desp. I al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“.

Andreiŭ Bârseanu, directorul desp. *Nicolae Bogdan*, notarul comit.

ULTIME SCIRI.

Viena, 9 Iunie. In camera deputaților partidele, ce se uniseră a combate obstrucțiunea cehică, au hotărît erĭ sě se prelungéscă ședința până ce se va face prima cetire a legei bugetare.

La 9 óre séra, când au voit sě procédă la cetire, **Cehii au început se bată și sě lovéscă cu tot ce aveau în mână în pupitre**, *sě tropotéscă cu piciórele, sě fluere în trîmbițe și de a face sgomot asurḑitor cu capacurĭ de castron.* S'a întêmplat și o *bătaie* între Kletzenbauer și Dolezal.

Ședința a durat până la $12^1/_2$ óre din nópte. Ministrul-președinte *Koerber*, care a tăcut de doue-orĭ raport Majestății Sale, a apărut în sală și **a declarat, la împuternicirea preaînaltă, sesiunea de închisă.**

Londra, 8 Iunie. *Krüger* a declarat unui corespondent la ḑiarului „Daily Express“, că Burii vor continua rěsboiul până vor mai avé 500 de ómenĭ sub arme. „Nu voiŭ părăsi țéra“, ḑise el, „căcĭ *de acum înainte se începe lupta adevěrată.* Cred, că va curge încă mult sânge, dér vina o va purta Anglia“. Secretarul de stat *Reitz* a ḑis, că lupte de gue rillă se vor da pe un mare teritoriu și Burii se vor reîntórce la Lydenburg, unde pot sě resiste mai multe lunĭ de ḑile.

Batalionul engles, pe care l'au prins Burii la Lindley, avea patru compănii, fiă-care companiă 120 ómenĭ fără ofițerĭ, astfel 500 de Englesĭ au fost prinșĭ de Burĭ.

Bruxela, 8 Iunie. Representantul belgian din Peking vestesce, că rěscóla Boxerilor se lățesce într'una spre interiorul imperiului. Europenii fug cu sutele la Peking. In fruntea mișcării revoluționare s'a pus un principe imperial. Intre representanții puterilor se manifestă înstrěinare.

NECROLOG. Sorica Radocea născ. **Cocanŭ**, după scurte suferințe și-a dat nobilul sĕu suflet în mânile Creatorului Vinerĭ, în 8 Iunie st. n. a. c., la 1 óră din nóptе, în etate de 53 anĭ, și al 14 an al vĕduviei sale. Despre acéstă durerósă pierdere încunosciințăm cu inima frântă de durere pe tóte rudeniile, amicii și cunoscuții rĕposatei.

Rĕmășițele pămĕntescĭ ale scumpei decedate se vor ridica din locuința sa, Strada Barac (Scheiŭ) Nr. 1, Duminecă în 10 Iunie st. n. a. c. la órele 2 p. m. și se vor depune spre veciniciă odihnă în cimiteriul gr. or. al Sf. Nicolae din Prund.

Fiă-i țĕréna ușóră și memoria în vecĭ neuitată!

B r a ș o v, în 9 Iunie st. n. 1900.

George Radocea ca fiu, *Bucur Cocanŭ* ca frate, *Teresia Radocea, Elena Cocanŭ*, ca cumnate.

Maialurĭ și producțiunĭ.

In Brașov. Societatea sodalilor românĭ *„Lumina“* aranjéză mâne, Duminecă în *28 l. c. v.* o escursiune înĭ Stejeriș, la care învită cu onóre întreg publicul românesc și strĕin, care sprijinesce scopurile acestei societățĭ. La cas de timp nefavorabil escursiunea se amână pe Dumineca proximă.

Plecarea va fi la $1^1/_2$ óre p. m. dinaintea școlelor centrale. — *Comitetul.*

*

Maialul dela Turcheș din 21 Maiu v. c., după cum ni-se scrie, a succes cât se póte de bine. Tótă petrecerea a avut un caracter din cele mai românescĭ și a fost la culme veselă, esecutându-se și mai multe cântărĭ naționale din cele mai frumóse. S'a început cu două hore imposante: una de copii și alta de ómenĭ marĭ, apoi alte jocurĭ românescĭ cum numai la Secelenii noștri vedĭ. Arangiarea și ordinea a fost făcută și susținută de d-nii învĕțătorĭ, cărora li-se datoresce în primul loc succesul.

*

Maial în Blașiŭ. Primim spre publicare următorul *avis*: Tinerimea școlară dela gimnasiul superior român din Blașiŭ își va ține „Maialul“ Marțĭ în 12 Iunie st. n. cu următorul program: Diminéța la órele 7, în frunte cu musica, se va face escursiune în pădurea „Nișca“; ér séra la 8 se va începe dansul în sala de gimnastică a gimnasiului. Invitărĭ specialĭ nu se fac.

Intrarea: de persónă 1 cor. Venitul curat e destinat pentru biblioteca tinerimei.

Blașiŭ, 1900.

Comitetul arangiator.

*

Tinerimea română din Madaraș în 11 Iunie st. n. va arangia o petrecere de véră cu producțiune teatrală în Madaraș în favorul bisericei gr. cat. rom. Inceputul la 4 óre d. a. Intrarea: 60 banĭ de persónă.

Se va representa: „Nóptea de sf. George“, vodevil în 2 acte de T. Alexi. Persónele vor fi representate prin: Anghiuș Dimitrie, Anghiuș Ioan, Banc Flóre, Benițchi Marie, Balint Ioan, Terebesi Anna, Benițchi Gavrilă, Țința Marie, Nistor Anna, Oros Flóre.

Povețe

pentru stîrpirea peronosporei și gărgărițelor de viie.

Comitetul „Reuniunei române agricole din comitatul Sibiiului“ dă următórele povețe cu privire la stîrpirea peronosporei și gărgărițelor de viie:

Peronospora e datorită unor burețĭ mititei (mucegaiu), carĭ începênd din Maiŭ se ivesc în formă de pete alburii mai ales pe dosul frunḑelor (foilor), cum și pe mlădițe, florĭ și chiar pe strugurĭ. Pe laturea de-asupra a frunḑelor apar un fel de pete gălbinii, mai târḑiu ruginii, însĕ nu umflate, nicĭ rotunde. Pe laturea din jos (dos) frunḑele molipsite apar ca și când ar fi atinse de brumă, sĕu presărate cu zahăr măcinat.

Contra peronosporei se recomandă ca mijloc fórte bun și ieftin stropirea cu un amestec licuid din apă, pétră vĕnĕtă (vitriol de aramă) și var ars.

La 100 litre apă se adaugă 1, $1^1/_2$ sĕu cel mult 2 chilograme pétră vĕnĕtă și tot atâta var ars. Deosebim prin urmare amestecurĭ de 1, $1^1/_2$ și 2% (la sută). Stropite fiind cu amestecul de $1^1/_2$ sĕu chiar 2% frunḑele ivite acum la început s'ar pârli din causa frăgeḑimei lor. Amestecul de $1^1/_2$ și 2% se va aplica decĭ mai târḑiu, peste vară și de cu tómnă, când frunḑele sunt desvoltate.

Pétra se piséză mai întâiŭ, apoi se topesce (disólvă) în puțină apă călduță — la 1 chilogram pétră vre-o 3 litre de apă — într'un vas de lut sĕu de lemn. Intr'aceea se stânge varul ars în cutare ciubăraș, punênd o cătățime de apă îndoit mai mare.

Laptele de var astfel dobândit se străcură prin o sită désă și se tórnă încetișor, mestecând bărbătesce cu o bucată de lemn — în pétra topită (nicĭ-decum întors, adecă: pétra în var).

Licuidul astfel gătit póte fi păstrat pe mai târḑiu fără temere de a-șĭ perde tăria sa, este însĕ neapĕrat sĕ se amestece bărbătesce de câte-orĭ e a turna în tulumbă; altcum rĕmân pe fundul vasului tocmai materiile trebuinciόse contra peronosporei.

Stropirea însa-șĭ se îndeplinesce cu ajutorul aparatului numit tulumba (prósca) de peronosporă, care împrăscie licuidul de cum nu s'ar puté mai mĕrunt și deopotrivă.

În scopul isbutirei nu rĕmâne, decât sĕ urmăm în tocmai povețele ce urméză:

1. Stropirea sĕ se îndeplinéscă cât mai apriat și întocmai la timpul cuvenit, decă e sĕ isbutéscă în deplin.

Stropirea dintâiŭ urméză a se face cât mai de timpuriu, prin Maiŭ, până a nu se fi rĕspândit peronospora, la tot casul mai înainte de înflorirea vițelor. Neapĕrat este a stropĭ de douĕ-orĭ cel puțin sĕu și mai bine de 3—4-orĭ.

Stropirea a doua ar trebuĭ făcută după înflorire, prin Iunie. Cu începerea lui August urméză stropirea a treia, și cerênd trebuința prin Septemvre a patra.

Stropite ar trebuĭ tóte frunḑele și celelalte părțĭ verḑĭ. Rêndurile viiei trebue stropite de amêndouĕ laturile, așa-dér de douĕ-orĭ.

2. Tulumba sĕ nu se țină aprópe de vițele de stropit. Licuidul sĕ acopere frunḑele cu picăturĭ cât mai deopotrivă și dese, de mărimea grăunțelor de păsat, sĕmĕnând a rouă mĕruntă. Picăturĭ marĭ, carĭ s'ar prelinge înspre marginea frunḑelor, lasă golurĭ și astfel nu scutesc frunḑele în deplin. In urma stropirei frunḑele sĕ nu fie cu totul ude.

3. In viile aflătóre pe cóste piedișe stropirea sĕ se facă mergênd din jos în sus și nu întors.

Stropirea isbutesce mai ales, decă se face séra sĕu diminéța pe timp uscat, liniștit și fiind cerul senin.

4. Nu este iertat a stropĭ pe timp ploios și mai ales când plouă. Decă plóia ar fi spălat frunḑele deja stropite, se va stropĭ din nou.

5. Stropite ar trebuĭ viile din întreg hotarul, cum și vițele din tóte grădinile comunei, de-óre-ce vițele, carĭ ar fi rĕmas nelecuite, fie și mai pe alocurea, ușor rĕspândesc peronospora mai departe, amenințând cu pustiire viile mai nainte sănĕtóse orĭ stropite.

Incă cu începere din anul 1898, așa scim, se pedepsesc cu asprime, amĕsurat statului comitatens, toțĭ carĭ nu și-ar fi împlinit datorința prescrisă contra peronosporei.

Așa fiind, primăriile comunale și viierii vor lucra înțelepțesce, aplicând contra peronosporei negreșit și din vreme stropirea descrisă atât de lesnicióśă, ieftină și de mare folos.

Rĕmâne sĕ adaugem, că prin viile mai multor comune au dat năvală un fel de gândacĭ verḑĭ, numițĭ gărgărițele viței, carĭ forfecă tinerele mlădițe cu grămada. Cel mai îndemânatic și sigur mijloc este a scutura, des de diminéță, aceste gărgărițe pe pânzeturĭ așternute jos. Urméză stringerea și aruncarea gărgărițelor în foc sĕu apă ferbinte.

Pedépsa corporală în școla poporală.

(După *Fr. Wiedemann.*)

— Urmare. —

4) *Cei mai mulțĭ părințĭ sunt învoițĭ cu pedepsirea fiilor lor.* Mulțĭ dintre ei chiar mi-au recomandat sĕ-i pedepsesc ḑicênd între altele: „Nu poțĭ face nimic cu „mișelul“, cu „diavolul“ ăsta, decă nu-l pedepsescĭ“. Câțĭ nu mi-au pus recepta acésta tocmai în mână, când mi-au adus pe copiiĭ lor la școlă! Intr'o ḑi o mamă mi-a adus chiar și o nuia pentru neastêmpĕratul ei de Clemente, când mi-l'a predat. Se înțelege, eu am respins'o din anumite motive.

Nicĭ de aceea nu-mĭ aduc aminte, ca eu sĕ fi venit în conflict cu vre-unul dintre părințĭ din pricina bătăii. Odată totușĭ mi-s'a întêmplat, că o mamă, — după scirea mea, femeiă mai cunoscută — venĭ la mine și mi-se plânse, că i-așĭ fi pedepsit pe fiica ei, după cum a aflat ea dela alțĭ copii. Ce se întêmplă însĕ după câte-va ḑile? Écă vine mica Selma, copila acelei mame, cu o cunună formală de loviturĭ sângerate pe frunte și cu mai multe punctulețe roșii în piele pe obraze. — „Ce ai tu, pe față, Selma? — „Ei, Domnule, rĕspunse ea plângênd: „Mama m'a bătut așa de tare cu nuiaua“.

Dela câțĭ părințĭ și încă culțĭ și de câte-orĭ n'am auḑit, când li-am împărtășit, că micuții lor nu se pórtă cum se cade: „Hei, hei, Domnule, decă altfel nu se póte, dă-i bătaiă“. *„Bătaia nu-i strică copilului nimic“. „Bătaia e din raiŭ.“*

Decă aruncăm o privire în educațiunea casnică aflăm, că în multe, în cele mai multe familii se practiséză bătaia. Și putem fi convinșĭ, că apróре toțĭ copiiĭ sciu acum de ce trébă e bătaia corporală. Unii dintre ei au trebuit sĕ-o simță prea amar. Că dóră se află tațĭ și mame, carĭ în privința acésta cuprinșĭ de mânia, îĭ tratéză neomenesce! Ba am vĕḑut mame, carĭ și pe copiiĭ lor de țiță și-i bat, ca ei sĕ tacă din sberĕt. Ele se felicitau cu înțelepciunea lor pentru-că credeau că numai așa se supriméză simburele arțagului și al îndĕrĕtniciei fiilor lor.

Așa-dér sĕ pedepsim pe câte unul dintre școlarii noștri, dér cu *mĕsură* și după strictul principiu al *dreptății*, și nu numai că nu vom avé a ne teme de părințiĭ cumințĭ, dér ei ne vor prețuĭ și onora intențiunea nóstră bună și ne vor fi mulțămitorĭ pentru mĕsurile luate de noi.

5) *Nu stă în contraḑicere cu ordinea dumneḑeéscă:*

„Cine cruță nuiaua, nu vré binele copilului sĕu, cine îl are drag, însĕ îl pedepsesce pe el curênd“. (Sol. 13, 24.)

„Pedepsesce pe fiul tĕu, până mai e speranță“, (Sol. 19, 18.)

„Vĕnĕtările unei rănĭ sunt mijlóce îndreptătóre pentru cel rĕu“. (Sol. 20, 30.)

„Nebunia este atêrnată de inima copilului, însĕ nuiaua pedepsitóre o va scóte dintr'ênsul“. (Sol. 22, 15.)

„Nu reține pe copil dela îndreptare, cu varga sĕ-l bațĭ, décă îl vei bate cu varga, nu va murĭ, ci se va mântuĭ sufletul lui de peire“. (Sol. 23, 13 și 14.)

„Indrepteză pe fiul tĕu și-țĭ va da pace; da, bucuriă va aduce sufletului tĕu“. (Sol. 29, 17.)

„Plécă grumazul lui (al copilului) la tinerețe și-l fă sĕ lucreze, ca sĕ nu potignéscă întru rușine“. (Sirah 30, 12.)

Așĭ mai puté adauge multe astfel de sentințe tot așa de sfinte, de vechĭ, de bune și de practice din *Cartea sfântă.* Tóte însĕ țintesc într'acolo, ca educatorul sĕ nu créḑă, că a făcut vre-un pĕcat, décă a vĕḑut, că unde celelalte mijlóce disciplinare în școla elementară nu au putut folosi nimic, a pus mâna pe *„nuia“*. Și nicĭ aceea sĕ nu créḑă, că va apăré ca tiran sĕu nepedagog, când îi va *„pleca grumazul“* celui arțăgos, căpĕținos, îndĕrĕtnic, nesupus, mincinos, precum și alte stărĭ asemenea ale sufletului sĕu. Numai trei lunĭ sĕ ospitezĭ în clasele elementare și te vei convinge despre tóte acestea. Preceptele biblice citate mai sus, cred că vor fi de ajuns pentru cele ḑise și susținute de mine.

Décă țînĭ, dragă prietine, biblia ca adevĕrat cuvênt al lui Dumneḑeu, — și eu nu mĕ îndoiesc de loc de acésta — și décă nu voiescĭ nicĭ de cum sĕ viĭ în contraḑicere cu voința divină a eternului educator al întregei omenimĭ, atuncĭ fă-te un mic înțelegĕtor al lui, și *când e de lipsă*, prinde „nuiaua“ în mână!

Bunul Dumneḑeu a lucrat de tot serios cu ale sale: *„regulĭ de educațiune“*. Preotului Eli i-a dat o pildă despre acésta: că orĭ-care părinte slab, care nu va avé nuiaua la îndemână, ca mijloc disciplinar, *trebue ca și el și casa lui sĕ apună.*

Și?!... eternul și preabunul educator permite bătaia, el, care e singurul *iubirea*, și o aplică copiilor sĕi neascultătorĭ, dér nu în tótă ḑiua, s'apoi nu alege *dela cei mai marĭ până la cei mai micĭ.* Nu el e óre acela, care a pedepsit pe acea copilă neascultătóre, căreia mamă-sa îi oprise a se juca cu forfecile, după-ce copila se tăiase și se rănise cu ele?

(Va urma.)

Starea sĕmĕnăturilor.

După datele oficióse primite la ministeriul de agricultură, starea sĕmĕnăturilor din Transilvania și Ungaria cu finea lunei lui Maiŭ n., când timpul a fost mai favorabil, s'a îmbunătățit.

In urma ploilor dese în multe părțĭ se arată rugina nu numai la grâu, ci și la orz și prin părțile vestice și la sécară.

Pe unele locurĭ deja s'a terminat cu săpatul cucuruzului, cartofilor și sfeclelor. În plantele de nutreț artificiale în multe locurĭ s'a făcut prima cositură.

Viile, carĭ au suferit mult de îngheţul din luna Maiŭ, au fost tăiate și vițele au înverḑit din nou; se așteptă numai puțină recoltă.

Sĕmĕnăturile de tómnă, carĭ încep acuma a inspica și pe unele locurĭ și înfloresc, promit a da o recoltă de mijloc. Le-a stricat mult viermii.

Orzul de tómnă a dat deja spicul și promite recoltă mijlocie bună, ér cel de primăvară a perit mult din causa rĕcelei. A rĕmas pe unele locurĭ încă mic, palid și începe a se rugini și e mâncat de viermĭ.

Ovĕsului încă i-a stricat rĕcéla, dér totușĭ stă mai bine ca orzul de primăvară. Și acesta încă e mâncat de viermĭ. Peste tot se așteptă o recoltă îndestulitóre.

Rapița a perit tare din causa rĕcelei, ea va da o recoltă slabă. Secerișul ei prin părțile sudice ale Ungariei s'a început.

Cucuruzul pe cele mai multe locurĭ, din causa rĕcelei, a întârdiat şi e gălbiu; pe unele locurĭ a trebuit sĕ-l seamene din nou. Pe unde s'a desvoltat mai bine, săpatul de întâia-dată s'a terminat.

Cartofilor încă li-a stricat puţin rĕcéla, dér s'au îndreptat; pe multe locurĭ înfloresc. Plôia multă a folosit cu deosebire cartofilor sĕmĕnaţĭ mai de timpuriu.

Dintre păstăióse *bobul* a suferit mai mult din causa rĕcelei. Pe multe locurĭ a trebuit din nou semĕnat. *Mazĕrea* şi *lintea* sunt mai bine desvoltate.

Cânepa şi *inul*, pe unele locurĭ au întârdiat, dér în general, promite o recoltă îndestulitóre. *Tutunul* s'a desvoltat bine şi pe unele locurĭ deja îl sapă. Ploile i-au priit.

Sfeclele de zahăr pe multe locurĭ au trebuit din nou sĕmĕnate, în urma frigului şi a viermilor, ce le-au pustiit; tot asemenea şi sfeclele de nutreţ. Unde au fost scutite de elementele naturii, acolo sunt bine desvoltate.

Recolta *fênaţelor* naturale este mulţămitóre. Cositul se face acum, dér ploile multe au împedecat facerea fênului.

Póme peste tot, în anul acesta vor fi puţine din causa frigului din Maiŭ.

Literatură.

In editura librăriei Ciurcu din Braşov a apărut: ***Geografia pentru şcólele poporale*** întocmită pe basa planului ministerial de învĕţământ. Partea II, pentru cl. V şi VI, de Vasile *Goldiş*, prof. gimn.

*

Din „***Istoria legii nouĕ***“, valorósa scriere a d-lui canonic din Blaşiu *Dr. Victor Szmigelski*, au apărut în Tipografia Seminariului archidiecesan din Blaşiŭ ambele tomurĭ. *Tomul I* tractéză *Tinereţele lui Isus* şi *Isus ca profet*. Partea întâiŭ începe cu „Dilele lui Irod“, apoi „originea, pruncia şi logodirea Mariei“, „Prevestirea nascerei Inainte mergĕtorului“; „Buna vestire“; „Nascerea Inainte mergĕtorului“ etc. etc.—In partea a doua se află următórele capitole principale: „Dela începutul activităţii publice a lui Isus până la sĕrbătórea cea dintâiŭ a Pascilor“; „Dela cea dintâiŭ până la a doua sĕrbătóre a Pascilor“; „Dela a doua până la a treia sĕrbătóre a Pascilor“; „Dela a treia până la a patra sĕrbătóre a Pascilor“. — *Tomul II* e împărţit în următórele 6 părţĭ: „Cina cea de Taină“; „Testamentul lui Mesia“; „Getsemani“; „Osândirea lui Isus“; „Calea Crucii“ şi „Golgotha“, fiind fie-care parte împărţită în numeroşĭ paragrafĭ. Opul are format mare; tomul I conţine 400 pag. şi costă 2 fl. (pentru România 4 lei 40 b.), ér tom II 320 pag. şi costă 1 fl. 70 cr. (porto câte 10 cr. de fiă-care tom; e recomandabil a se adauge încă 10 cr. pentru recomandare.) Acest op, bine scris, într'o limbă plăcută şi uşóră, este o adevĕrată podóbă pentru literatura nóstră bisericéscă şi e de valóre nepeţuită nu numai pentru cler, ci pentru toţĭ bărbaţii iubitorĭ de sciinţă şi pe lângă aceea, mai e şi fórte eftin în asĕmĕnare cu mărimea. — Se póte procura şi dela Tipografia „*A. Mureşianu*“, Braşov.

MULTE ŞI DE TÓTE.

Femeile în Anglia.

Cestiunea drepturilor politice ale femeilor, care pasionéză fórte mult lumea în Anglia, a revenit, dilele trecute, în faţa camerei comunelor.

Anul trecut camera comunelor a emis mai multe voturĭ, dând femeilor dreptul sĕ fie alese în consiliile municipale ale oraşului Londra şi sĕ devină „alderman“, o funcţiune municipală în felul celei de ajutor de primar. In ultimul moment însĕ, un deputat observând, că ar fi un nonsens gramatical ca funcţiunile de „alderman“ sĕ fie esercitate de femei, camera a revenit asupra voturilor sale si a închis pe neaşteptate pórta consiliilor municipale din Londra pentru femei.

Un deputat din Londra, un mare comerciant de ceaiŭ, de origină irlandesă, d. M. Longh, a reluat dilele trecute acéstă cestiune. Deja 120 de femei sunt, în present, membre aşa numitelor „horse boards“ din Anglia, şi patru din aceste „boards“ au ales o femeiă ca preşedintă. Afară de acésta, peste o miie de femei ocupă situaţiunĭ publice ca administratóre ale taxelor pentru sĕracĭ, séu ca membre ale consiliilor parochiale. Tótă lumea recunósce de acord, că ele aduc în aceste diferite posturĭ cele mai preţióse servicii. Pentru ce n'ar fi atuncĭ admise sĕ participe la guvernământul local al capitalei regatului?

Pentru ce? — a rĕspuns d. Evelyn Cecil, nepotul lordului Salisbury. Pentru că ar fi sĕ li-se permită sĕ între în viaţa politică; pentru-că odată pe acéstă pantă, n'ar mai fi cu putinţă sĕ fie oprite; pentru-că décă li-se face acéstă primă concesiune, e de aşteptat sĕ se vadă în curênd „o Portia pe banca oratorilor la camera comunelor, séu o Jeana d'Arc în uniformă în locul lordului Roberts“.

Perspectiva acésta n'a înspăimântat câtuşĭ de puţin pe representanţii din camera comunelor, carĭ drept orĭ-ce rĕspuns, au adoptat la a doua cetire propunerea cu enormă majoritate de 248 voturĭ contra 120. Salve de aplause au isbucnit imediat în tribuna cu gratii numită „cuşcă“ în care, în parlamentul engles, femeile au locul lor.

*

Adam şi Eva.

Cetitorii noştri îşĭ amintesc, că am înregistrat mai deună-dĭ, dorinţa pe care şĭ-o esprimase prin jurnale un moşier american bogat şi burlac din statul Montana (America de nord), cu numele *Adam*, de a-şĭ afla o soţiă, care sĕ trăéscă cu el în paradisul sĕu pămêntesc şi pe care sĕ o cheme *Eva*. Natural, că i-au venit oferte cu duiumul din tóte părţile Statelor-Unite, şi dintre aceste oferte dăm aci pe cele mai interesante:

Cea dintâiu era adresată: d-lui Adam mai 'nainte Adam Des-herbes, în paradisul pămêntesc Helena (Montana).

„Iubite d-le Adam! Precum vĕd, dorescĭ a-ţĭ afla o soţiă, pe care s'o cheme Eva. Eu am acest avantagiŭ, precum şi acela de a fi mai tînĕră ca d-ta. Sper, că pe mine mĕ vei alege ca Eva d-tale şi că vom trăi amêndoi ca în paradis“.

Alta. Miss Eva Iohnson, din Virgigia, o negresă, îl întrébă, décă şi o Evă cu pielea négră póte a lua parte la concurs; ér o altă Evă din Cosmeticut mărturisesce, că numĕră aprópe 43 primăverĭ, are o greutate de 90 funţĭ şi e fórte friguróśă, nefiind ast-fel de loc înclinată a trăi în paradisul pămêntesc, unde conform cerinţelor bibliei, trebue sĕ dórmă sub cerul liber numai c'un acoperiş de foi pe cap.

Cu totul opusă acesteia, e altă ofertă din New-Jersey, făcută de o femeiă, care cântăresce 274 funţĭ şi dice că nu póte promite a se plimba în arşiţa verii braţ la braţ cu Adam prin paradis, ci doresce a avé la disposiţiă o trăsură. O văduvióră din Pensilvania pretinde, ca tradiţionalul costum sĕ şi-l pótă completa singură după plac, şi adaugă următorul:

P. S. Ce o fi óre érna de noi, când arborii vor fi despodobiţĭ de frundele lor?

Faţă de mulţimea de oferte d. Desherbes, după ce a terminat aranjamentul paradisului sĕu, s'a decis a lăsa lucrurile la voia întêmplărei şi aşĭ alege pe viitórea sa soţie prin tragere la sorţĭ.

*

Proces curios în Statele-Unite.

Un proces curios s'a înfăţişat dilele trecute la tribunalul din Strudsburgh, în Pensylvania.

Preotul Dixon, pastor metodist, a fost dat în judecată pentru daune interese în sumă de 60.000 de dolarĭ de către proprietarul unei berării, care fusese distrusă de trăsnet.

Berarul acusă pe preot, că e autorul rĕspundĕtor al nenorocirei sale, pentru-că în ajunul desastrului, o Duminecă, reverendul Dixon, care nu putuse împedeca construirea berăriei lângă biserică, chemase în mod public, din amvon, blestemele cerului asupra stabilimentului şi proprietarului sĕu.

Pastorul, şi toţĭ teologii regiunei, chemaţĭ ca martorĭ, susţin că miniştrii lui Dumnedeu nu pot fi rĕspundĕtorĭ de actele providenţei, chiar când ar fi consecinţa anatemelor lor.

Sfêrşitul acestui proces curios e aşteptat cu multă nerăbdare.

Prognosa timpului.

(După călindarul căpit. Spăriosu.)

Sĕptĕmâna din **10—16 Iunie**: schimbăcios în 10—11; ploios 12—14.

Sĕptĕmâna din **17—23 Iunie**: schimbăcios 17—18; ploios 19—20.

Călendarul sĕptĕmânei.

MAI. are 31 dile. FLORAR.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	28 **1 † Rosalii** Nich.	10 Margareta
Lunĭ	29 **2 (†) Rosalĭ** Tod.	11 Ap. Varnava
Marţĭ	30 C. păr. n. Isachie	12 Ioan Fac.
Merc.	31 Totĭ sf. ap. Erem.	13 Anton de Pad.
Joi.	1 Cuv. păr. Nicefor	14 **Joia verde**
Viner	2 Cuv. m. Iustiu	15 Vitus
Sâm.	3 S. m. Lucian	16 Iustina

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 8 Iunie 1900.

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	12	—
„	Grâu mijlociu . . .	11	60
„	Grâu mai slab . . .	11	20
„	Grâu amestecat . .	9	40
„	Sĕcară frumósă. . .	7	20
„	Sĕcară mijlocia. . .	6	80
„	Orz frumos	7	—
„	Orz mijlociu. . . .	6	60
„	Ovĕs frumos. . . .	5	40
„	Ovĕs mijlociu . . .	4	80
„	Cucuruz	9	—
„	Mălaiu (meiŭ) . . .	8	40
„	Mazăre.	14	—
„	Linte	18	80
„	Fasole.	10	40
„	Sĕmênţă de in . . .	25	—
„	Sĕmênţă de cânepă .	9	—
„	Cartofĭ.	3	—
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	88
„	Carne de porc . . .	—	96
„	Carne de berbece. .	—	—
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt .	50	—
„	Sĕu de vită topit . .	72	—

Bursa de Bucuresci

din 7 Iunie n. 1900.

Valorĭ	Dobêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct.	93 1/4
„ „ Impr. 1892 . . .	5 „	Ian.-Iul.	95.—
„ „ din 1893 . . .	5 „	„ „	95 —
„ „ 1894 int. 6 mil. .	5 „	Apr.-Oct.	—.—
„ „ Impr. de 32 1/2 mil.	4 „	Ian.-Iulie	80 —
„ „ Impr. de 50 mil. .	4 „	„ „	81.—
„ „ Impr. de 274 m. 1890	4 „	„ „	81. 1/2
„ „ Impr. de 45 m. 1891	4 „	„ „	81. 1/2
„ „ Im. de 120 mil. 1894	4 „	„ „	81. 1/2
„ „ Impr de 90 mil. 1896	4 „	„ „	80 1/2
Oblig. de Stat (Conv rurale)	6 „	Mai-Nov.	80. 1/2
„ Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	—.—
„ comunei Bucuresci 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5 „	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5 „	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5 „	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5 „	Ian.-Iuli.	94. 3/4
Scris. fonciare rurale din 1890	4 „	„ „	79. 1/8
„ „ urbane Bucuresci	5 „	„ „	86 3/4
„ „ „ Iaşi . . .	5 „	„ „	80.—
Oblig. Soc. de basalt artificial	6 „	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	—.—
Banca Naţion. ult. div. 86.—	500	într. v.	2430
Banca agricolă	500	150 v.	340.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	282.—
Naţionala de asig. ult. div. lei 43	200	„ „	443.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	„ „	450 —
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l	250	„ „	35.—
Soc. rom. de hârtie ult. —.—	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult. 4 lei	100	„ „	— —
Soc. rom de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc de fur. militare u. d. 60 l.	300	„ „	— —
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 30 l.	1000	„ „	—.—
Sociat. p. constr. de Tramays	200	„ „	—.—
20 francĭ aur	—	„ „	—.—
Fabricile Unite de gazóse. . .	12	„ „	—.—

Scompturĭ:

Banca naţ. a Rom.	8%	Paris	3%
Avansurĭ pe efecte	9 „	Petersburg . .	5 1/2
Casa de depunerĭ	12 „	Berlin	5 1/2
Londra	3 1/2	Belgia	4%
Viena	4 1/2	Elveţia	5%

Cursul la bursa din Viena.

Din 8 Iunie 1900.

Renta ung. de aur 4%	116.25
Renta de coróne ung. 4%	91.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2 % .	120.50
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2 % .	99.60
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	116.80
Bonurĭ rurale ungare 4%	91.85
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	92.50
Impr. ung. cu premii	158.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin .	138.75
Renta de argint austr.	98.—
Renta de hârtie austr.	97.85
Renta de aur austr.	116.15
Losurĭ din 1860.	134.50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară .	17.6b
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	714.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	710.75
Napoleondorĭ	19.27
Mărcĭ imperiale	118.40
London vista.	242.10
Paris vista.	96.25
Rente de coróne austr. 4% . . .	97.10
Note italiene	90.60

Cursul pieţei Braşov.

Din 9 Iunie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	19.—	Vênd.	19.04
Argint român.	Cump.	18.80	Vênd.	18.90
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.24	Vênd.	19.26
Galbenĭ	Cump.	11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.72	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 7 Iunie 1900

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Grâu Bănăţenesc . . .	80	7.80	8.10
Grâu dela Tisa	80	7.95	8.05
Grâu de Pesta	80	7.80	8. 0
Grâu de Alba regală . .	80	7.95	8.—
Grâu de Bácska	80	—.—	—.—
Grâu unguresc de nord .	80	—.—	—.—
Grâu românesc	80	—.—	—.—

Seminţe vechĭ orĭ nouĕ	Soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Sĕcara. . .		70—72	6.40	7.05
Orz	nutreţ. .	60—62	6. 0	6.85
Orz	de rachiu	62—64	5.90	6.10
Orz	de bere .	64—66	5.60	5.80
Ovĕs . . .		55—60	5.—	5.30
Cucuruz . .	bănăţen .	75	—.—	—.—
Cucuruz . .	alt soiu .	73	—.—	—.—
Cucuruz . .	„ „			
Hirişcă . .			5.—	5.30

Producte div.	Soiul		Cursul dela	până
Săm. de trifoiŭ	Luţernă ungur.	Preţul per 100 de chilograme	—.—	—.—
„	„ transilvană		—.—	—.—
„	„ bănăţenă		—.—	—.—
„	„ roşia . .		—.—	—.—
Ulei de rapiţă	rafinat duplu .		— —	—.—
Ulei de in . .			—.—	—.—
Unsóre de porc	dela Pesta . .		53.50	54.—
„ „	dela ţéră . . .		—.—	—.—
Slanină . . .	svêntată . . .		44.—	45.—
Prune	din Bosnia . .		18.75	19.—
„			—.—	—.—
Lictar	Slavon şi Serbia		18.50	19.—
„	din Serbia în s.		16.50	17.—
Nucĭ	slavon nou . .		—.—	—.—
Gogoşĭ. . . .	sêrbesc . . .		—.—	—.—
„	din Ungaria . .		—.—	—.—
Miere	unguresci. . .		—.—	—.—
„	serbescĭ . . .		—.—	—.—
Céră	brut		—.—	—.—
Spirt	Drojdiuţe de s.		—.—	—.—

Cursul losurilor private

din 7 Iunie 1900.

	cump.	vinde
Basilica	13.—	14.—
Credit	397.—	399.—
Clary 40 fl. m.	130.—	131 —
Navig. pe Dunăre.	—.—	—.—
Insbruck	64.50	66.50
Krakau	70 —	73.—
Laibach	48.—	51.—
Buda	134.—	187.—
Palffy	132.50	133.50
Crucea roşie austriacă . .	40.15	41.25
„ „ ung.	19.75	20.75
„ „ ital	—.—	— —
Rudolf	63.50	65.50
Salm	175.25	177.25
Salzburg.	59.50	60.50
St. Genois	183.—	185 —
Stanislau	130 —	—.—
Trientine 4 1/2 % 100 m. c. .	178 —	—.—
„ 4% 50	—.—	—.—
Waldstein	—.—	—.—
„ de 10 francĭ . . .	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 5 Iunie n. de 44,391 capete, la 6 Iunie n. au întrat 168 capete și au eșit 599 capete, rĕmânênd la 7 Iunie n. un numĕr de 43,960 capete.

Se notéză marfa **unguréscă**: veche grea dela 94—96 fil. marfă ungurésca tînĕră grea dela 100—102 fil. de mijloc dela 98—100 fil. ușóră dela 98—100 fil. — **Sêrbéscă**: grea 96—98 fil., de mijloc 94—96 fil. ușóră: 92—94 fil. kilogram.

Nr. 8541—900.

Pertractare de ofert.

In scopul predărei lucrărilor de asigurare la canalul de conducere a apei de beut orășenescĭ — fixate din partea conducerei apaductului orășenesc cu 5606 kor. 80 fil. se escrie cu acésta pertractarea de ofert pe ḑiua de Sâmbătă — în 16 Iunie a. c. — la órele 10 a. m. în biroul economic orășenesc.

Condițiunile, planurile și speselĕ prescrise mai de-aprópe, se pot vedé până la ḑiua de pertractare în timpul dela 8 până la 12 óre a. m. în biroul de economiă orășenesc.

Brașov, în 5/VI 1900.

979,1—1. **Magistratul urban.**

ANUNCIURI
(Inserțiuni și reclame)

sunt a se adresă subscrisei administrațiunĭ. In casul publicărĭi unuĭ anunciu mai mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administr. „Gazetei Trans.“

ABONAMENTE
LA
„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ	3 fl. —
Pe șése lunĭ	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei lunĭ	10 fr.
Pe șése lunĭ	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe șése lunĭ	1 fl. —
Pe trei lunĭ	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an	8 francĭ.
Pe șése lunĭ	4 francĭ.
Pe trei lunĭ	2 francĭ

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin **mandate postale.**

Domnii carĭ se vor abona din nou, sĕ binevoiéscă a srcie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul **à 10 fil.** se vinde la librăria **Nic. I. Ciurcu** și la **Eremias Nepoții.**

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.